

1227
PAPYRI IANDANAE
CVM DISCIPVLIS EDIDIT CAROLVS KALBFLEISCH
===== FASCICVLVS SECVNDVS =====

EPISTVLAE PRIVATAE GRAECAE

EDIDIT

LEONHARDVS EISNER

ACCEDVNT III TABVLAE PHOTOTYPICAE

LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMXIII

136

Epistolae privatae, quas publici iuris facimus, in Aegypto repertae atque a societate Germanica, quae papyris acquirendis operam dat, emptae Marpurgi apud Carolum Kalbfleisch magistrum meum asservantur; Hugo Ibscher Berolinensis chartas levigavit, composuit, vitreis inclusit.

Maior epistularum pars Byzantina aetate scripta est, paucae Romana. Pleraeque condicione non optima ad nos pervenerunt; itaque invenies difficultates adhuc non enucleatas.

De sollemnibus formulis et in exordio et in extrema parte epistularum usurpatis quae collegeramus omisimus: consentimus in omnibus quae alicuius momenti sunt cum illis quae exposuit F. Ziemann *De epistularum Graecarum formulis sollemnibus quaestiones selectae. Halis Sax. 1911* (recensuit H. Haas *Berl. philol. Wochenschr.* XXXII (1912) 11 p. 332sqq.).

Chartae editae si afferuntur, compendiis utimur eisdem fere, quae sunt in libro *Grundzüge und Chrestomathie der Papyruskunde. Von L. Mitteis u. U. Wilcken*, cuius partis prioris volumen prius notamus *Grdzge*.

Significamus

- [] uncis quadratis deletam partem;
- () uncis rotundis quae per compendium siglumve scripta sunt;
- < > uncis fractis quae addimus;
- [] uncis quadratis geminatis quae delemus;
- { } uncis umbilicatis quae a scriba supra versum addita sunt (nisi quod in papyris Byzantinae aetatis ov ponam pro o^v);
- puncto subscripto litteras, quae non pro certo agnoscuntur;
- [] uncis punctoque eas, quarum tenuissimum tantum exstat vestigium;
- ı mutum ubi deest subscribam.

Adversam vocamus eam folii paginam, cuius fibrae versibus parallelae sunt; aversam, in qua inter se secant.

Hoc quoque loco summas agimus gratias Carolo Kalbfleisch, qui nos ut ingredi in papyrorum studium docuerit, ita ad progrediendum consilio auxilioque incitaverit.

INDEX

	p.	tab.
8 (P. 21) Ischyronis ad Antoninum epistula	39	
9 (P. 109) Serapionis ad Numerianum epistula	42	V
10 (P. 92) Fragmentum epistulae	45	
11 (P. 35) Fragmentum epistulae	46	
12 (P. 3) Soëridis ad Aphymun epistolium membranaceum	49	
13 (P. 32) Eubii ad Philoxenum filium epistula	51	VI
14 (P. 77) Psoëtis ad matrem epistulae fragmentum	54	
15 (P. 75) Epagathi ad Annianam epistulae fragmenta	55	
16 (P. 59) Epistula	57	
17 (P. 27) Dorothei ad Thalassium epistula	58	VII
18 (P. 34) Epistula	59	
19 (P. 33) Fragmentum epistulae	61	
20 (P. 11) Ioannis ad Serenum epistula	62	VI
21 (P. 42) Menae notarii ad dominum epistulae fragmentum	64	
22 (P. 12) Sereni Esaiæ ad dominum epistula	66	V
23 (P. 29) Fragmentum epistulae	68	VII
24 (P. 71) Fragmentum epistulae	71	
25 (P. 131) Ad Paulum maiorem et irenarchas epistula	72	

ISCHYRIONIS AD ANTONINUM EPISTULA

(P. 21)

s. II p. Chr.

12 × 17 cent.

Empta est haec charta cum papyris ad Theadelphiam et Euhemeriam pertinentibus. Permultis, sed plerisque parvis hiat lacunis. Confecta est epistula litteris cursivis diligenter scriptis; valedicendi autem verba in extrema parte (lin. 13—15) minore diligentia exarata sunt, ab Ischyrione ipso puto (cf. adn.).

Pag. adversa

Ἰσχυρίων Ἀντωνίνῳ ἱερῷ

τιμιωτάτῳ χαίρειν.

διεπεψάμην σοι διὰ Ἡρακλείδου,

τοῦ ἀδελφοῦ Χαρήμονος τοῦ ἐν Βακ-

5 χιάδ[ε] (πρότερον) γραμματέος, τοῦ Μοιθυμείου

ἀπὸ τοῦ ρ[ι]νον Κνίδια τρία· διάπεμψαι

οὖν ἐ[μ]ὲ τὴν Μοιθυμιν τὸν δυνάμε-

ψ[ον] παρ' αὐτοῦ λαβεῖν· οὐ γὰρ ἐδυνή-

θη Ἀμέας λαβεῖν τῷ μὴ ἔχειν

10 ὄνον. καὶ τ]ὰ λο[ε]πὰ καὶ τὰ γάρια, [ἐὰν

τὸ χυτρί[ον] εὔρωι, διαπέμψ[ομαι]

διὰ το]ῦ ὀνολέτου ἀμερμένω[ς].

ἐρρ[ω]σθαί σε εὐχ[ομαι],

φίλτατε, εὐτυχ[οῦντα]

· πανοικεῖ.

Pag. aversa

Ἀντ]ωνίνῳ × παρὰ Ἰσχυρίωνος.

5 P. α 1. γραμματέος 1. Μοιθυμίου

1) Numeri continuantur Papyrorum Iandananum fasciculo primo ab Ernesto Schaefer edito.

Ischyrio Antonino honoratissimo salutem. Misi tibi per Heraclidam, fratrem Chaeremonis, qui Bacchiade antea scriba fuit, Moethymitam vini Cnidias mensuras tres. Mille igitur Moethymin qui ab eo possit accipere; neque enim potuit Dameas accipere, cum non haberet [asinum. Et] cetera et garia, si vas invenero, mittam per asinarium secure. Valere te precor, carissime, felicem cum tota domo tua.

1 sq. A primo p. Chr. saeculo epistulae privatae tali utuntur praescripto: P. Oxy. 292, 1 (c. 25 p.) *Θέων Τυράννῳ τῷ τιμιωτάτῳ πλείστα χαίρειν*. BGU. 596, 1 (84 p.) *Δίδυμος Ἀπολλωνίῳ τῷ τιμιωτάτῳ χαίρειν*. P. Giss. 11. 15 sq. (118 p.). P. Teb. 418 sq. (III p.) al. Ischyrio nomen Aegyptiis iam aetate Lagidarum est; neque hodie in Aegypto oblivioni omnino datur; ecclesia enim monasterii Macarii dedicata est Ischyroni martyri Alexandrino (I. C. E. Falls *Drei Jahre in der Libyschen Wüste*. Freiburg 1911, p. 105).

3 Permultis epistulis privatis missa vel persona vel res materiem dedit; neque raro qui conficit talem epistulam ab hoc verbo *διεπεμψάμην* orditur. BGU. 830, 3 (I p.) *διεπεμψάμην σοι τὸν ἐμὸν ἄνθρωπον*. P. Oxy. 533, 3 (II vel III p.) *διεπεμψάμην ὑμῖν διὰ Εὐτυχοῦς διαστολικά τρία*.

4 Bacchias vicus situs erat ad septentriones versus in planitie, cui hodie nomen Fayûm est: *κόμη Βακχιάς τῆς Ἡρακλείδου μερίδος τοῦ Ἀρσινόου* P. Fay. 106, 10 (c. 140 p.). In charta iam s. III a. Chr. eius fit mentio (P. Petr. II p. 17). Locus quo fuit, nominatur hodie Umm el Atl. Redditus est luci vicus a. 1896 ab Hogarth et Grenfell (P. Fay. p. 35 sqq. P. Teb. II app. II. s. v.).

5 α hic symbolum esse πρότερον verbi censeo ut P. Teb. 61 a 14 (118/7 a.) τὸν (πρότερον) Ἠλιοδώρον et al. τοῦ (πρότερον) γραμματέως comparetur cum his: τὸν πρότερον ἐπιμελητῶν P. Teb. 61 b 45, τοὺς πρότερον βασιλικούς γραμματεῖς ib. 218; idem est atque τοῦ γενομένου γραμματέως. Moethymis vicus in chartis raro commemoratur: P. Petr. III 100 b III 5 (III a.) est *Μοιθύμεις*, P. Flor. 167 r 15 (III p.) τῆς Μοιθύμεις; accedit testa anni 181 p. (Wilcken, Ostr. II 1092), in qua haec inveniuntur *Θῶθ εἰσιτολόγοι Ἱερᾶς γενήματος κα (ἔτους) διὰ ὧν Μερφίτον Κερκὴ ἰδ Μοιθύμεις ἰβ (γίνονται) κα (πυροῦ) οἴη*. Quod P. Petr. I. c. *Μοιθύμεις* invenitur, aliis locis *Μοιθύμεις* est, moneo simili modo et *Κερκεῖσις* nomen vici inveniri velut P. Fay. 16, 6 (I a.) et *Κερκεῖσις* velut P. Teb. 359, 6 (126 p.). Situm fuisse vicum hunc in nomo Memphita propter testam supra allatam iure statuas; quod chartis, in quibus Moethymis invenitur, neque probatur neque refutatur. P. Teb. II app. II s. v. editores, sola P. Petr. nisi, dubitaverunt, utrum *Μοιθύμεις* in nomo Arsinoïta fuerit an vicus ille Heracleopolitae nomi, cui nomen *Θμινεθύμεις*; quem iam procul habendum esse existimo.

6 ἀ[πὸ τοῦ οἴνου]: ut omnino praepositionum usus magis magisque amplificatur, ita in chartis iam Lagidarum aetatis genetivi partitivi loco usurpatur ἀπὸ c. gen., velut P. Petr. II 11, 1, 5 (III a.) ἀπὸ τούτου τὸ μὲν ἦμυσιν εἰς τὰ δέοντα διελιπόμην. *Κνίδια* sc. κεράμια: οἶνον Κνιδίων κεράμιον *Bull. Corr. Hell.* XXXIV (1910) p. 143 (*Fouilles de Délos*). Quae rerum liquidarum, aceti (P. Oxy. 1158, 16 [III p.]) mellis (P. Oxy. 155, 3 [VI p.], P. Iand. 18, 8 [VI vel VII p.]) plurimum vini, mensura continet quinque ξέστας

(cf. Grdze p. LXXII adn. 1). *Κνίδιον* nomen derivatum est a Cnidi insulae nomine; vas certae amplitudinis fuit, quod primum in insula Cnido ad res liquidas metiendas adhibitum, deinde et aliis in insulis (cf. *Bull. Corr. Hell.* I. c.) et in Aegypto usurpatum est. Res se habet similiter in mensuris q. d. τὸ Κολοφώνιον, τὸ Πόδιον, τὸ Κῶον, τὸ Ασκαλόνιον, τὸ Σαίτιον (quae vini mensura in Copticiis libris est, cf. W. Otto, *Ztschr. Aeg. Spr.* 41 [1904] p. 91 sq.). Quibus de mensuris v. Wilcken, *Ostr.* I p. 765 Grdze p. LXXI sq.

10 ὄνον: Asino apud Aegyptios et onera movebantur et homines portabantur: P. Grenf. II 14 b 4 (264 vel 227 a.) συνεκρήμεθα δὲ ὄνους βαδιστὰς πέντε . . . , ἐτοιμάκαμεν δὲ καὶ τοὺς τεσσαράκοντα ὄνους τοὺς σκευοφόρους. Hodie quoque qui visitant Aegyptum utuntur saepe asino; atque in desertis Libyae asini funguntur omnibus camelorum muneribus (I. C. E. Falls *Drei Jahre in der Libyschen Wüste* p. 241 sq.). τὰ γάρτα: invenitur τὸ γάρτιον in Arriani Epicteto II 20; in chartis ὁ γάρτος, τὸ γάρτος, τὸ γάρτον sunt. De garo Plinius n. h. XXXI 93 sq. verba facit: liquoris exquisiti genus quod garum vocavere, intestinis piscium ceterisque quae abicienda essent sale maceratis, ut sit illa putrescentium sanies. Hoc olim conficiebatur ex pisce quem Graeci garon vocabant . . . ; nunc e scombro pisce laudatissimum . . . Nec liquor ullus paene praeter unguenta maiore in pretio esse coepit, nobilitatis etiam gentibus. . . . coepit tamen et privatim ex inutili pisciculo minimoque confici; . . . Transit deinde in luxuriam creveruntque genera ad infinitum, sicuti garum ad colorem mulsi veteris adeoque dilutam suavitatem ut bibi possit; . . . Haec obiter indicata sint desideris vitae, et ipsa tamen non nullius usus in medendo et q. s. Comparavit H. Lamer *Römische Kultur im Bilde.* Leipzig 1910 p. 10 garum cum iure illo, quod *Worcestershiresauce* nominatur.

11 εἶρωι: cf. E. Mayser *Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit*, Leipzig 1906 p. 134 sq.

12 ὀνολάτου pro ὀνηλάτου Ischyrio dixisse videtur commotus ὀνοβάτης verbo similibusque.

13 sqq. Saepe fit, ut in extrema epistulae parte valedicendi verba parum accurate exarata sint, velut BGU. 615 (II p.); quae scripta esse ab eo qui epistulam dedit verisimile est, cum epistula ipsa a scriba diligenter conficeretur. Optimo igitur iure C. Iulius Victor (ars rhetorica p. 448 Halm) *Observabant* inquit *veteres carissimis sua manu scribere vel plurimum subscribere*. Quam subscribendi consuetudinem Paulus quoque apostolus secutus est, qui nonnullis epistulis in extremo addit salutationem sua se manu scripsisse velut II Thess. 3, 17 ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ ὅτως γράφω et q. s. (cf. de his A. Deissmann *Licht vom Osten.* Tübingen 1902²⁻³ p. 108 adn. 5, p. 113). Quod valedicendi verba a sinistro epistulae latere recedunt, mos a Lagidarum temporibus est observatus (vide effigiem P. Hib. 54 [c. 245 a.], quam publici fecit iuris A. Deissmann l. c. p. 105). De variis valedicendi formulis, quae extrema in epistula usurpantur, cf. Ziemann l. c. p. 334 sqq.

De inscriptione, quae in epistularum tergo est, egit Ziemann l. c. p. 276 sqq.; de decusse, qui nomina Antonini et Ischyronis dirimit, p. 281 sqq.

9

SERAPIONIS AD NUMERIANUM EPISTULA

(P. 109)

s. II p. Chr.

8,5 × 25 cent.

Empta est haec charta ab homine Gizehensi. Nonnullis locis mutila est; a sinistra litterae plurimae evanuerunt fere. Scripta est epistula litteris cursivis, satis parvis.

Pag. adversa

Σεραπ[ίων Νουμεριανῷ
 τῷ τιμ[ι]ωτάτῳ πλείστα
 χαίρειν. πρὸ μὲν πάντων εὐχομαι
 σε ὑγ[ε]αίνειν καὶ τὸ προσκύνημά
 5 σ[ο]ν κατ' ἐκίστην ἡμέραν ποιῶ. ἀπο-
 τεθνῶντος τοῦ Νοσχεῖτος] μ[ε]τέ-
 δο[χ]α τῷ Ἰού[σ]τῳ δι' ὑπηρέτου
 τοῦ ἀρχιδικαστοῦ, ἐκς ὑπογρα-
 φῆς τοῦ ἡ γενομ[ε]ν[η]ς, περὶ τοῦ ἀμπε-
 10 λῶν[ος]. καὶ μ[ε]χ[ρ]ι] τούτου οὐπο ἡ-
 κούσθ[η]μ[εν]. πάντα γὰρ τὰ νόμιμα
 πε[ρ]ι[ο]ρήκα, καθὼς ἡθέλησας, τοῦ ἡ
 (ἔτους). [σ]ὺ οὖν βάσταξες λυπὸν ὃ ἂν ἔτιο[ν
 ἦ] τῆς κρίσεως. ἐὰν οὖν ἐξ[ε]λθῇ
 15 ἐκεῖ, ἵνα πα[ρ]ο' αὐτοῦ ἀκουσθῶμεν,
 ἀνέρομαι. πάντα οὖν ποιήσεις· μὴ ἀ-
 μελήσης τῶν ἔργων τ[ο]ῦ ἀμπελῶ-
 νος ποιήσ[α]ς τὰ κτήνη τὴν κόπρ-
 ον ἐκ ἀρθ[ῆ]ναι, μηδὲν λαμβάνων
 20 παρὰ τῆς ἀ. ι. π[ρ]ος εἰς μηλ[ῶ]να
 λοπὸν καὶ κόπρ[ο]ν· καὶ νεμ[ί]ς τὸν
 ὑδραγωγὸν ἐκὶ ο[ρ]τ[ο]ν μετ' αὐτῶ[ν]
 ἄρ[α] τὴν κόπρ[ο]ν [. . .] εἰα ἢ ἄλ[λ]ου
 ἐργάτ[ο]ν παρὰ [. . .] ντις· [τῇν
 25 δὲ δ[α]π[ά]νην π[ρ]ο[σ]τ[ο]ν [. . .] λ[α]
 αν π[ε]μ[ν] κρον
 η παρ[ο]ν ν· μὴ οὖν
 [ἀμελή]σης ἀρδ[ε]ῦσαι καὶ θέτω
 π[ε]ρὶ τοῦ ὕδατος]. ἤκουσα ὅτι ἐν
 30 τηγεμεμ[ε]ν[ε] ε[ν] ν ἔχρησαι
 πέμψε μοι βίβ[λ]ον νέμαι αὐ-

τὸν...[εἴ].]. καὶ[.] οὖν· ἐὰν
 οὖν παραγένηται[εἰ] [ἐκ] τοῦ ὁ ταῦτος,
 τὰ.] περ[.] αὐτῶν ἀνάδεται ἀ-
 35 τῶ] βί[β]λιδι[α]. μὴ οὐ<ν> ἀποσιωπῆσθαι.
 ἀσ]πᾶ[ς]ον Ἀπεινίαν καὶ Νεμεσιανὸν
 καὶ Σεραπίον[α] καὶ τὴν μητέρα σου
 καὶ Ροῦφον τὸν ἀδελφόν σου καὶ
 Κ[υ]ρίλλου καὶ π[α]ντὰς [τῶ]ν ἐν οἴκῳ
 40 καὶ [ῥ]ωμα [π]λειστῶν. σοὺ τὸ πορφύ-
 ρ[ιν] ἐπὶ σ[ε] ἁ[π]λῶς. ἀσ]πᾶζεται ὑμᾶς
 πάντα[ς] καὶ [ῥ]ωμα Λοπεινᾶς.

ἐρῶσθαι ὑμᾶς εὖχομαι πολλά.

Pag. aversa

[Νο]μ[ε]ριανῶ < πρὸ Σερα]πίωνος

8 l. χαίρειν 4 l. ὁγαίνειν 6 l. μετέδωκα 8 l. ἀρχιδικαστοῦ 9 P. η
 10 l. οὐπω 12 sq. P. η 4 13 l. βάσταξαι λοιπὸν 1 l. αἴτιον 16 l. ποιήσεις
 19 l. ἐκεῖ 21 l. νεμεῖς 22 l. ἐκεῖ 30 l. ἔχρησε 31 l. πέμψαι 1 l. νέμε-
 33 l. ἐκεῖ 34 l. ἀνάδεται 35 l. ἀποσιωπῆσθαι 36 l. Ἀπεινίαν 37 l. Σερα-
 πίωνα 42 l. Λοπεινᾶς 43 l. ἐρῶσθαι Prioris decussis fines superiores
 semicirculis ornavit P.

Serapio [Numeriano] honoratissimo [plurimam] salutem. Ante [omnia precor]
 ut valeas [et vota] de te [cotidie facio]. Nosceate (?) mortuo communicavi cum Iusto
 per apparitorem archidicastaе, ex subscriptione octavo anno facta, de vinea. Sed
 adhuc nondum auditi sumus. Omnia enim iusta octavi anni feci ut voluisti. Tu
 autem tolle porro, quaecumque causa est iudicii. Sed si proficiscetur illuc, ut ab
 eo audiamur, egrediar. Omnia autem facies. Ne neglexeris negotia vineae, sed
 fac, ut armenta stercus illuc transvehant, nullum sumens ab . . in pometum corticem
 et stercus. Et divides aquaeductum illuc Sed ne neglexeris irrigare et
 praecipito de aqua. Sed si advenerit illuc taxatus, . . tradite ei libellos. Sed
 ne tacueritis. Saluta Apiniam et Nemesianum et Serapionem et matrem tuam
 et Rufum fratrem tuum et Cyrillum et omnes, qui in domo sunt, nominatim plu-
 rimum. Porphyrium tuum ad te misi. Salutat vos omnes nominatim Lopinas.
 Valere vos precor multum.

Comparari potest haec epistula cum eis, quas Lucius Bellienus Gemellus
 ad filium villicosque dedit, ut doceret, quid facerent in agris hortis vineis
 stabulis (P. Fay. 110sq. [I/II p.]).

2 τῶ τιμιωτάτῳ: cf. P. Iand. 8, 2 adn.

3 De formulis, quae epistularum initio a πρὸ μὲν πάντων verbis si-
 milibusve ordiuntur, v. Ziemann l. c. p. 321sq. Scribimus nos quoque hoc
 loco vor allem.

5 κατ' ἐκάστην ἡμέραν: κατ' pro καθ' aspiratione omissa, ut saepe, velut P. Teb. 412, 2 (II p.). πρὸ μὲν πάντων τὸ προσκύνημά σου κατ' ἐκάστην ἡμέραν ποιῶ; cf. E. Mayser l. c. p. 202sq. ἀποτεθνῶτος τοῦ Νοσκειᾶτος (?) μετέδοκα κτλ.: cf. PSI. 57, 24 (52 p.) δι' ὃ ἀξιῶ, καταχωρισθέντος παρὰ σοι (strategum dicit) τοῦδε τοῦ ὑπομνήματος, τὸ ἀντίγραφον δι' ὑπηρέτου μεταδοθῆναι τῷ τοῦ Ἀπολλωνίου ἀδελφῷ Ἀμέσῳ, διὰ τὸ τὸν Ἀπολλώνιον τετελευτηῖναι, ὅπως εἰδῇ ἐγβαίνοντα (sic) ἡμᾶς τῆς γεωργίας ἐτοίμως ἔχειν ..

8sq. ἐκς ὑπογραφῆς τοῦ (ὀγδόου) γενομένης: cf. P. Oxy. 1032, 40 (162 p.) ἐκ τῆς οὐ δεόντως γενομένης ὑπὸ τοῦ ὑπηρετοῦ (sc. τοῦ τοῦ Ὁξυρυγγεῖτου στρατηγοῦ) ὑπογραφῆς. Quod pro ἐξ scribitur ἐκς, conferas ἐκσούσαν BGU. 94, 16 (289 p.) vel παρέκσῃ P. Giss. 85, 13 (II p.).

10 ἀκούεσθαι verhört werden, sollemnis vox; cf. P. Oxy. 1032, 59 (162 p.) ἀκουσθήσεται.

13 βάσταξε: cf. P. Iand. 22, 3 adn. In Copticis quoque epistulis λοιπόν invenitur: cum formulis exordii sollemnibus peractis ad rem ipsam, quae materiem epistulae dat, accedunt, inter alia etiam λοιπόν adhibent, cf. Mitt. P. R. V p. 25.

14 ἐξέλθῃ: iudex dici videtur, cf. Mitteis Grundzüge p. 28.

15 ἀτοῦ: cf. E. Mayser l. c. p. 114sq.

16 πάντα οὖν ποιήσεις: similia haec sunt Ciceronis ad Att. IV 12, 1 prorsus id facies.

19 ἀρθῆναι scribitur pro ἄραι ut videtur; ut in hac epistula αἶρειν transvehere est, ita P. Teb. 308, 9 (174 p.) εἰς Τεπτύνιν ἄρας . . . βιβλου μυριάδας δύο al. Comparentur cum verbis Serapionis ex epistulis Gemelli haec κοπρηγεῖν μέλλει τὰ κτήνη εἰς Ψεννῶιδριν P. Fay. 118, 18 vel πέμψεις τὰ κτήνη κοπρηγεῖν εἰς τὸ λάχανον P. Fay. 119, 33.

21 νεμῖς τὸν ὕδραγωγὸν ἐκί: cf. P. Oxy. 971 (I/II p.) ἀντιλοῦσι (sc. ἐργάταις) καὶ παράγουσι ὕδραγῶν.

22 μετ' αὐτῶν: armenta dicuntur.

31 βίρρον: cf. Thes. L. L. s. v. 1. birrus.

33 ὁ ταξᾶτος: cf. Du Cange s. v. taxati, milites stipendiarii, qui taxam seu stipendium excipiunt.

34 ἀνάδεται: praeter athematicas formas δίδωμι verbi etiam thematicae in chartis usurpantur, velut παράδες BGU. 775, 9 (II p.), μετάδες P. Teb. 416, 16 (III p.), εἶνα δῆ P. Oxy. 1069, 35 (III p.), 1158, 14 (III p.), δίδω BGU. 261, 21 (II/III p.), P. Oxy. 121, 23 (III p.), P. Lond. 453, 10 II 319 (IV p.), (ἀπο)δίδι BGU. 261, 23 (II/III p.), P. Grenf. II 92, 7 (VI vel VII p.), δίδων P. Lond. 1393, 39 IV 66 (VIII p.) (this form of the participle is regularly used in the Aphrodito papyri ed.), δίδεται P. Lond. 1349, 17 IV 22 (710 p.); cf. ἀποδιδέτω I Cor. 7, 3 (ἀποδιδότω A. Tischend.) ἀναδιδόμαι βιβλίδια: cf. P. Oxy. 237 V 41 (186 p.).

35 βιβλίδια libellos, v. Grdze p. XXXI adn. 2.

36sq. enumerat Serapio omnes quibus per Numerianum salutem dicit, ut Paulus apostolus in extrema epistula ad Romanos missa 16, 3—16 per-

multos per Romanos salutandos nominat. Qua in re danda est opera, ne quis praetermittatur, quod aegre fertur: Ἀλλοὺς πολλὰ σοὶ ἀπειλεῖ, ἐπὶ γὰρ πολλὰκις γράψας καὶ πάντας ἀσπασάμενος αὐτὴν μόνον οὐκ ἡσπᾶσον P. Grenf. I 53, 9 (IV p.) vel ἡ μικρὰ μου Ἑραιδουὺς γράφουσα τῷ πατρὶ ἐμὲ οὐκ ἀσπάζεται καὶ διὰ τί, οὐκ οἶδα P. Giss. 78, 7 (II p.). Quod ut evitetur, πάντας τοὺς ἐν οἴκῳ κατ' ὄνομα vel simile quid additur, velut hac in epistula Serapionis vel III Ioh. 15 ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα. Latinarum quoque epistularum in fine is ad quem scribitur hunc vel illum salutare iubetur, velut Cicero ad Att. XIV 21, 4 *Atticae salutem plurimam velim dicas*. Cf. Ziemann l. c. p. 326 sqq. *Ἀπεινίαν*: de hoc nomine v. Thes. L. L. II p. 293.

37 *μητέραν*: de *ν* nasali addita cf. E. Mayser l. c. p. 198sq.

40 *πλεῖστα*: plerumque hoc loco *πολλὰ* invenitur, velut BGU. 623, 5 (II/III p.) *ἄσπασαι Ζώσιμον καὶ Λογγίνον . . καὶ Ὀρηνίωνα πολλὰ*. σοὺ τὸ πορφύρεον: persaepe pronomini genetivus sic collocatur, velut P. Oxy. 1064, 6 (III p.) *εἰδώς σου τὸ σπονδαῖον*. Seiungitur etiam a substantivo uno pluribusve verbis, velut BGU. 523, 18 *οἷδάς μου γὰρ τὴν πρὸς ἐμὲ καὶ σὲ φίλαν*. πορφύρεον pro πορφύρειον usurpatur, qui frequentatissimus sermonis vulgaris usus est, cf. E. Mayser l. c. p. 260.

41 *ἐπὶ σε ἀνέπεμψα*: cf. P. Oxy. 1032, 50 (162 p.) *ἀνέπεμψεν καὶ τοῦτο ἐπὶ σε*. ἀσπάζεται . . . *Ἀσπείνας*: saepe fit in epistulis et Graecis et Latinis, ut in fine salutem ascribat aliquis, velut in epistula Pauli ad Romanos missa 16, 21—23 vel Cicero ad Att. VI 1, 22 *filiole tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandavit, ut mihi salutem ascriberes; gratum etiam Pilia Igitur tu quoque salutem utrique ascribito*. Cicero Graecis quoque salutandi verbis interdum hoc loco utitur, velut ad Att. II 9, 4 *Κικέρων ὁ μικρὸς ἀσπάζεται Τίτον Ἀθηναῖον* vel II 12, 4 *καὶ Κικέρων ὁ φιλόσοφος τὸν πολιτικὸν Τίτον ἀσπάζεται*.

10

FRAGMENTUM EPISTULAE ✓

(P. 92)

saec. III p. Chr.

9 × 10 cent.

Empta est chartula ab homine Gizehensi. Dextera pars est epistulae litteris cursivis scriptae uncialibus admixtis.

Pag. adversa

Ὁ δεῖνα τῷ δεῖνι τῷ ἀδελφῷ χα[τ]ρειν.
ἐπένσαμέν σοι ταύτην τὴν ἐπιστολὴν διὰ τῶν φυλάκων
ἐκπορευομένων, ἐπειδὴ δι' ἑλλ[λ]ου οὐ θυνάμεθα πένσαι σοι.
..... το]υτὸ ἐστὶν τὴν τιμὴν· ἀλλὰ πάλ-
5 *ιν* διὰ τῶν φυλάκων ἐπιστολὴν πέν]σον ἢ διὰ Παρησ[ί]ου Πανβεῦτος·
..... χορ[ρ]ῶ αὐτοῦ ὡς τῆς (τετάρτης)
.....
ἄσπ[α]σαι τὴν σύνβιον σου.
ἐρρῶσθαι [εὐχομ]αι.

6 P. δ 8 prima q ex s corr. esse vid.

.. fratri salutem. [Misimus ad te hanc] epistulam per custodes [qui proficiscuntur, cum per alium] non possimus mittere ad te. .. id est pretium. Sed retro [per custodes epistulam] mitte vel per Paesium Panbeutis. .. Saluta coniugem tuam. Valere precor.

1 ἀδελφῶ: appellatur ita non solum natus ex eisdem parentibus, sed etiam societatis alicuius sodalis (A. Deissmann l. c. p. 75).

2 φυλάκων: custodis, qui tabellarii fungitur munere, mentionem facit etiam P. Oxy. 931, 5 (II p.) διὰ τοῦ κομισάντος τὸ ἐπὶ σοῦ ἐπιστόλιον φύλακος.

3 ἐκπορευομένων: cf. BGU. 1078, 3 (39 p.) οὐ καλῶς δὲ ἐπόησας ἐκπορευομένων πολλῶν φίλων μὴ σημᾶναι μοι. Tradunt epistulas eis, qui in eam regionem proficiscuntur, in qua ille est, ad quem mittunt. Queruntur hi sese non potuisse invenire qui proficiscerentur, velut Cicero ad Att. I 13, 1; gaudent illi, quod invenerunt, velut BGU. 1081, 2 (II/III p.) εὐκαίρην εὐρῶν τοῦ πρὸς σε ἐρχομένου ἐξέρχην; dolent illi, quod qui advenit secum non tulit epistulam ab amico deditam, velut BGU. 845, 8 (II p.) λυποῦμαι, ὅπῃ τις παραγένηται καὶ μὴ ἐνέγκῃ μοι ἐπιστολίδιον. πένσαι: cf. lin. 5 [πέν]σον: aliis quoque in chartis π littera, quae inter consonas est, excidit; velut P. Oxy. 528 (II p.) 11 ἐπεμσας 19 ἐπεμσε 24 ἐπεμσα, BGU. 602, 8 (II p.) πέμσον, BGU. 235, 15 (II p.) πεμθησομένους, P. Lond. 1354, 15 IV 29 (710 p.) πεμθέντι; in epistulis Luci Bellieni Gemelli P. Fay. 113—120 (I et II p.) inveniuntur πέμσις 113, 3. 11. 13. 114, 5. 18. 115, 15. 116, 6. 117, 8. 11. 118, 17. 119, 19. 28. 33. 34. 120, 3; πέμσωι 116, 20; πέμσομον 116, 18. 117, 14; πέμσαι 116, 15. 117, 6; πέμσον 117, 13; semel legitur πέμψις 118, 31. Alia contulit E. Mayser p. 166. Quod πένσαι est pro πέμσαι, comparetur πέντον, quod affert G. Crönert *Memoria Graeca Herculanensis, Lipsiae 1903* p. 68 adn. 1 e titulo Amorgi insulae; in eodem titulo προῦπεν[πει]ψεν legis.

8 Spatio angusto non admittitur, ut [σὲ εὔχομ]α[ι] reficiatur; neque opus esse pronomine illo multis demonstratur exemplis, velut P. Teb. 412, 5 (II p.), P. Teb. 419, 24 (III p.), P. Lond. 962, 8 III 210 (254 vel 261 p.), P. Lond. 948, 15 III 210 (257 p.), P. Lond. 973^b in marg. sin. III 213 (III p.), P. Fay. 135, 17 (IV p.).

11

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 35)

s. III p. Chr.

17 × 16 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi re-pertae sunt. Mutila est a summo et a sinistra parte, a qua in extremo interciderunt plurima. Scripta est epistula cursivis litteris; insigni forma ω littera est, ω, qualem e chartis s. II a. Chr. enotavit E. M. Thompson *Handbook of greek and latin palaeography, London 1906* in tabula quae inter paginas 148 et 149 inserta est.

follet 1450 g.

θελόντων... διαφεύξασθαι P. Amh. 131, 5 (II p.), ἐλπίζω ταχὺ προκοῖσαι τῶν θεῶν θελόντων BGU. 423, 17 (II p.). Quod scriptum est ἐλπιδῶ atque lin. 12 Ζημητρίῳ, apparet ζ et δ litteras eodem fere modo pronuntiatas esse. Quod aliis quoque chartis demonstratur: P. Oxy. 1069 (III p.) 10 σπουδάσεις 32 χορή-
δεις. P. Oxy. 1158 (III p.) 16 τὸ κνεῖν 22 ξειαβαλεῖν. Cf. Grönert l. c. p. 95, Mayser l. c. p. 204. παρακαλέω in epistulis privatis usurpatum ut in Novo Testamento (A. Deissmann l. c. p. 129 adn. 12); in Copticis quoque epistulis est, cf. Mitt. P. R. V p. 46.

3 [βούλεται]: cf. P. Amh. 145, 4 (IV vel V p.) [βούλο]μαι μὲν καταξι-
θῆναι. ἐλπίζω in epistulis Graecis cum inf. praes. verbi coniungitur (cf. II Joh. 12) ut spero in Latinis (cf. Cic. ad Att. I 1, 1. 2. ad fam. IV 6, 3).

4 δῖλα: neutr. plur. pro adverbio ut πολλά, πλείστα; quod vulgaris Neo-Graecorum sermonis est proprium, cf. A. Thumb *Handbuch der neugriechischen Volkssprache*. Straßburg 1910² p. 72.

5 τάχειον: quo loco in epistulis Latinis quam primum, quam celerrime invenitur, in Graecis ταχύτερον, τάχιον, ταχέως, ἐν τάχει, κατὰ τάχος, διὰ τάχους, διὰ ταχέων, ἐντάχειον (BGU. 814, 33 quod confusum esse videtur e τάχιον et ἐν τάχει verbis) sim. sunt.

6 cf. BGU. 276, 21 (II/III p.) λαβὼν τὴν τιμὴν τῇ μητρὶ μου ἀποκατά-
στησον ἢ τὸ εἶδος. Res variae una cum hac epistula mittuntur, ut accipiat a tabellario is ad quem dedita est et ad amicos perferendas curet; cf. P. Oxy. 937, 29 (III p.) δέξε γ' σακκούδια π(αρά) τοῦ Ἀντινοῦ τοῦ σοι τὰ γραμμάτα διδόντος.

8 οὐκ ἔνι fieri non potest ut P. Strassb. 35, 19 (IV/V p.) φρόντισόν μου δὲ περὶ τῶν ἐλεῶν..., ἐπιδή ἐν Ἀλεξανδρίᾳ οὐκ ἔνι. Invenitur ἐνι inest BGU. 1141, 7 (14 a.) ἐν τῇ πρώτῃ μου ἐπιστολῇ οὐθὲν ἀμάρτημα ἔνει al. στυ-
λάριον: cf. P. Iand. 9, 39.

9 ἀδελφῶ: quod fortasse ab homine Christiano confectam esse hanc epistulam supra diximus, appellatos esse fratres sodales societatis alicuius iterum moneo; cf. P. Iand. 10, 1.

10 οἶδεν γὰρ ὁ θεός: per deum, qui nihil nesciat, saepius in epistulis affirmatur, sive eadem quae in hac sunt verba usurpantur, velut P. Strassb. 35, 14 (IV/V p.), P. Oxy. 1165, 8 (VI p.) al., sive alia, velut μάρτυρός ἐστιν ὁ θεός P. Gen. 54, 6 (IV p.), μαρτυρεῖ μοι ὁ θεός P. Oxy. 1164, 11 (VI vel VII p.), ἐπίσταται ὁ θεός P. Lond. 1359, 8 IV 34 (710 p.), γινώσκει ὁ θεός P. Lond. 1338, 7 IV 8 (709 p.), P. Lond. 1380, 19 IV 52 (711 p.).

13 μέντοιγε primo loco etiam P. Oxy. 531, 19 (II p.).

16 sq. cf. Ziemann l. c. p. 342. P. Gen. 62, 19 (IV p.) in extrema parte epistulae Graecae haec sunt et te per multos annos bene valere.

12

SOERIDIS AD APHYMUN EPISTOLIUM MEMBRANACEUM

(P. 3)

s. III vel IV p. Chr.

11,5 × 9 cent.

Empta est haec membranula cum chartis ad Theadelphiam et Euhemeriam pertinentibus. Ab imo et maximam partem a dextro latere mutila est. Scripta est epistula litteris uncialibus.

Χαίροις Ἀφνμοῦ παρὰ Σω-
ρίδος. γινώσκω σε θεῶν
περὶ τῶν κεραμίδων ὧν
ἔγραψές μοι, Παρδαλᾶς [ρὺ-
5 χ εὔρε θῆτε[ας] ὧ[ν χ]ρεία [ἦν·
λέγει ἢ ὥσε[. —
χαν ἢ ἀπῆ[λθον· τὰς
δαπάν[ας] π[ρὸς σ]ε ἀ[νέπεμ-
πόν ποθεν δ[.]θῆνι . [.] —
10 λαγγ· πέμπο τ[.]
πρὸς] σε . [.]

1 l. Σοηρίδος 2 l. γινώσκω 5 l. χρεία 6 l. λέγει 10 l. πέμπω

Salus tibi, Aphymu, a Soeride. Scire te volo de tegulis, de quibus scripsisti ad me, Pardalam non invenisse mercennarios, quibus opus erat . . impensas tibi misi alicunde . . ; mitto . . tibi . .

E permultis epistulis in Aegypto repertis sola haec membranulae inscripta esse videtur. Neque solebant qui epistolam conficiebant membrana uti nisi chartae inopia coacti; cf. Th. Birt *Antikes Buchwesen. Berlin 1882* p. 61 sq. 70, K. Dziatzko in Pauly-Wissowa s. v. *Brief*, V. Gardthausen *Griechische Paläographie I. Leipzig 1911*² p. 166.

1 χαίροις vel χαίρε in epistulae initio aetate Romana invenitur, sed non frequenter. Quod exordium ab usu communi abhorrens Ziemann l. c. p. 295 sq. excusat, cum illas epistulas magna ex parte ab hominibus ineruditis scriptas esse dicit; haud aliter iudicat H. Haas in censura opusculi a Ziemann confecti *Berliner philol. Wochenschr. XXXII 11* p. 332 sqq. Sed non persuaserunt mihi. Nescio an hoc praescriptum proprium epistularum fuerit illorum, quibus familiarissimus erat usus: alloquitur ita pater filium P. Strassb. 37, P. Lond. 899 II 208, P. Oxy. 1063, filius patrem BGU. 821, frater fratrem BGU. 435, amicus amicum P. Oxy. 933. Repugnat praescripti naturae (ὁ δεῖνα τῷ δεῖνι χαίρειν sc. λέγει) παρὰ vel ἀπὸ praepositio coniuncta cum nomine eius qui epistolam mittit; cf. G. A. Gerhard *Untersuchungen zur Geschichte des griechischen Briefes I* (Philologus 64) p. 34 adn. 19, Ziemann l. c. p. 298. Simile est praescriptum epistulae Latinae P. Oxy. 32 (II p.) *Iulio Domitio tribuno mil(itum)*

Τὴν Κ. Καλλιόχην, Νάκου· Ζιερμαν διωκόμενος. XI (1935), 3, S. 2

leg(ionis) ab Aurel(io) Archelao benef(iciario) suo salutem. Ἀφνμοῦς nomen numerandum est in magna copia nominum, quae finiuntur syllaba -ους quibusque saepe dei vel deae nomen inest; adduntur et viris, velut Ἀκούς Σαταβούς, et mulieribus, velut Ἀφροδίτους Διονυσούς, longe plurima mulieribus. Ἀφνμοῦς utrum viri an mulieris fuerit nomen, hac epistula non discernitur; neque usquam praeterea inveni. Σοηρίδος pro Σοήριος genetivi forma usitatore, ut Θεήρις deae nominis inveniuntur genetivi et Θεηρίδος (P. Oxy. 46, 8 [100 p.]) et Θεήριος (P. Oxy. 806 [21/20 a.]).

2 γινώσκιν σε θέλω verba a primo p. Chr. saeculo in epistulis, imprimis initio, inveniuntur; usurpantur et γινώσκειν σε βούλομαι P. Lond. 981, 13 III 241 (IV p., cf. Paulus Phil. 1, 12), γινῶναί σε θέλω P. Lips. 111, 6 (IV p.), γινώσκιν ἐθέλω BGU. 948, 4 (c. IV/V p., nisi forte legendum est γινώσκιν <δ> ἐθέλω). Ut alias locutiones in epistulis aetatis Lagidarum usurpatas amplificari a primo p. Chr. saeculo haud raro animadvertitur — ita γινώσκειν σε θέλω loco γίνωσκε verbi est. Sed et ἔρρωσο etiam in epistulis p. Chr. confectis invenitur neque omnino amplificata illa locutione ἔρρωσθαί σε εὖχομαι motum est ex eis, et γίνωσκε aetate Romana, quamquam haud saepe, in epistulis scriptum legitur, velut P. Oxy. 295, 2 (c. 35 p.), BGU. 1078, 2 (39 p.), P. Fay. 117, 3 (108 p.), BGU. 601, 6 (II p.), P. Gen. 74, 3 (III p.), P. Strassb. 37, 2 (III p.). Una inveniuntur in eadem epistula P. Giss. 11 (118 p.) γινώσκειν σε θέλω (lin. 4) et γίνωσκ<ε> (lin. 20). Cum γινώσκειν σε θέλω verbis comparentur haec a Cicerone saepissime usurpata illud (haec, id) te scire volo (volumi), velut ad Att. II 23, 2 ad fam. XVI 11, 3 al., cum γίνωσκε illo scito Ciceronis, velut ad fam. VI 14, 1.

3 περὶ τῶν κεραμίδων ὧν ἔγραψές μοι: cf. P. Oxy. 1220, 9 (III p.) περὶ τῆς λίξις (l. λίξεως) τοῦ οἴνου οὐ ἔγραψές μοι.

4 ἔγραψες: aoristi sigmatici pers. 2 sing. saepe finitur syllaba -ες, velut P. Oxy. 119 (II vel III p.) 2. 11 ἐποίησες 3 ἐπλευσες 11 ἐπεμψες; confunduntur enim aoristus sigmaticus et asigmaticus. Neo-Graecorum qui sermone vulgari utuntur utrumque aoristum eisdem finiunt syllabis -α -ες -ε -αμε -ετε (-ατε) -αν, cf. A. Thumb l. c. p. 145. Παρδαλῆς nomen invenitur P. Oxy. 1044 II (173/4 vel 205/6 p., adn. ad I 22), BGU. 250, 20 (II p.), CIGr. III 29, 4744. 4812.

6 Haud scio an legere possis δ[ο]θῆν<α>ι, infinitivo aor. pass. eodem modo usurpato quo P. Flor. 139, 3 (III p.) τὰ ... καμήλια ... ἀπόστειλον εἰς τὴν πόλιν παραδοθ(ῆναι) Μαξιμό. De impensis dandis cf. BGU. 93, 2 (II/III p.) κατὰσθησον αὐτοῖς εἰς Μέμφιν καὶ τὸ ναῦλον αὐτῶν καὶ τὴν δαπάνην αὐτ(ῶν) δός.

11 Iure dicas secuta esse πρὸς σε verba haec fere διὰ τοῦ κομίζον/τος σοι τὸ ἐπιστόλιον; lin. 10 enim Soëris scribit se mittere aliquid, quod translatum esse per tabellarium verisimile est. Similia sunt BGU. 615, 11 (II p.) ἐάν σοι ἐνέκη καλᾶθιν ὁ κομιζόμενός σοι τὸ ἐπιστόλειον, πέμπω vel P. Oxy. 530, 10 (II p.) κόμισαι παρὰ Χαιρήμονος τοῦ κομιζοντός σοι τὸ ἐπιστόλιον ἀφ' ὑγρίου δραχμᾶς ..

13

EUBII AD PHILOXENUM FILIUM EPISTULA

(P. 32)

s. IV p. Chr.

10 × 15 (18?) cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Mutila est a dextera et a summo. Frustum 5 fere cent. altum 4 latum, in quo reliquiae linearum 2—6 et septimae lineae litterae]εθα οεισ.[sunt, pertinere huc non pro certo affirmatur, quamquam materia scripturaque non dissimili est. Scripta est epistula cursivis litteris, satis crassis; quae nonnullis evanuerunt locis.

Pag. adversa

[Φιλοξένω τῷ νίῳ]

[παρὰ τοῦ πατρὸς.[

].πρὸς.[

]νους καὶ[.].ασ[

]ειμηπο[.].[

].μανγα.[

κ[αλῶ]ς σεσῶσ[μ]εθα ρεῖσ[.

καὶ ἄνευ βλάβους. θέλησον οὖν, [τέκνον, δη-
λῶσαι ἡμῖν τὸ τῆς καταστάσεώς σου, καὶ με-10 ριμνεῖσεις ἅπαντα τὰ κατὰ σὲ [δηλῶσαι, ἵνα
ἀμεριμνήσωμεν· καὶ εἰ ἀνόσειτ[ος εἰ γράψων,
καθὼς καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ ἀπάντων τῶν ἐν τῷ νο-
μῷ σοι γράφωμεν]. ἢ τί καὶ ἐσῆλ[θέ σε περὶ ἑκα-15 σοῦ σι<τι>α<ν>] μὴ ἐχόντων ἡμῶν κριθᾶς, [πρὸς ἡμᾶς
μῆτε ἀπαντήσας μῆτε ἀποκρίσει [χρησάμενος.
τάχειον οὖν ἀπάντησον πρὸς ἡμ[ᾶς, ἵνα μετὰ
χαρᾶς σε ἀπολάβωμεν καὶ εὐθυμήσαι δυνώμεθασε. προσαγορεύει σε Ἑκάλη καὶ σε ἀντασπάζεται πολλὰ
20 καὶ πάντες οἱ ἀδελφοί σου κατ' ὄνομα ὅλ[οι.

λαν ὄρσει καὶ ἐκδεχόμενοι τῷ ἐλατῷ[.

καὶ οὐδὲ εἰσφαται. ε. . . ἐρωμέ[νον σε

προκόπτειν, Φιλόξε[νε, εὐχομαι

χρόνοις πολλοῖς.[

25 ἀλλὰ τὴν ἀλ[ήθειαν] δηλώσόν μοι θς χαρίζων μοι πετόμενος ἔρχοιρ.

9 l. ἡμῖν 1. μεριμνήσεις 11 l. ἀμεριμνήσωμεν 1. ἀνόσητος 13 l. γρά-

φομεν 14 l. χοίρων 1. ἐπέλειψας (P. ἐπέλιψας) 15 l. σιταίαν 17 l. τάχιον

21 καί, κ corr. ex ε P. 25 in margine sinistra; supra σε σχ semicirculus ex-

stat, qui quid sibi velit nescio In pag. aversa ante νίω decusses ni fallor duo,
supra alterum nescio quid ovati lineola percussum

Pag. aversa

] νίῳ Φιλοξένῳ
] Ε[ϋβ]ε[ι]ο[ς] ὁ πατήρ

[Philoxeno filio a] patre. . . bene salvemus . . et sine damno. Iam velis, [mi fili,] nuntiare nobis, quo sis statu, atque curabis, ut omnia tua [nunties, ne] solliciti simus; atque [scribe] sanusne sis, ut nos quoque de omnibus qui in nomo(?) sunt tibi scribimus. Quid tandem invasit te de utroque porco? Reliquisti expectantem a te saginam, cum nos non haberemus hordeum; neque ad nos devenisti neque responso usus es. Quam primum igitur deveni ad nos, ut cum gaudio te recipiamus et hilarare [possimus] te. Salutat te Hecale et te resalutat [multum] et omnes fratres tui nominatim universi . . Validum te progredi, Philoxene, precor per multos annos. Age quae vera sunt, nuntia mihi . . mea gratia advola et veni.

Quam similis est haec epistula illi quae ab Hermocrate patre ad Chaeream filium confecta est, BGU. 530 (I p.): interrogat pater filium de valetudine; vituperat eum quod neque respondit epistula scripta neque devenit; invitat eum, ut revertatur. Ἐρμοκράτης Χαίρῃ τῷ νίδι χαίρειν. πρὸ τῶν ὄλων ἐρῶσθαι σε εὐχομαι] δέομαι σε ε[.] γράφειν περὶ τῆς ὕλης σου καὶ ὅ,τι βούλι' καὶ ἄλλοτέ σοι ἔγραψα περὶ τῆς τ[. . .] ἡννα καὶ οὕτε ἀντέγραψας οὐτε ἤλθας· καὶ νῦν, αἰὼν μὴ ἔλθῃς, κινδυνεύω ἐκστῆναι οὐ ἔχω καιροῦ . . ὁθεν ἀνανκαίως ἐλθέ. . ἀσπάζεται σε ἡ ἀδελφή σου Ἑλένη καὶ ἡ μήτηρ σου μέμφεται σε, ἐπὶ μὴ ἀντέγραψας αὐτῇ. ἐρῶσθαι σε εὐχομαι. παοῖν θ.

7 καλῶς σε σώσωμεθα: cf. BGU. 332, 6 (II/III p.) ἐχάρην κομισαμένην γράμματα ὅτι καλῶς διεσώθητε.

8 τέκνον addidi, quamquam in aversa parte est νίῳ Φιλοξένῳ. Solent autem pater et mater in ipsa epistula filium alloqui τέκνον, etsi in praescripto salutem dicunt τῷ νίῳ vel inscriptione τῷ νίῳ perferri epistolam iubent: P. Gen. 74, 1 (III p.) Ἡραῖς Ἀγριππίνῳ τῷ νίῳ πλεῖστα χαίρειν. πρὸ μὲν πάντων εὐχομαι σε ὀφειλάμεν καὶ προκόπτειν. γελῶσκε, τέκνον, ἀπεληλυθέναι ἐμέ. P. Amh. 136, 1 (III p.) Ἀπλῶν Ὁρίωνι τῷ νίδι χαίρειν 4 γράφω σοι, τέκνον, . . BGU. 380, 1 (III p.) Ἡ μήτηρ[ο] . . ἐλόχῳ τῷ νίδι χαίρειν 19 μὴ οὖν ἀμελήσῃς, τέκνον, γράψε μοι. P. Oxy. 930, 18 (II/III p.) ὥστε οὖν, τέκνον, μελησάτω σοι, in tergo Πτολεμαῖῳ νίδι. P. Oxy. 531 (II p.) 1. 28. 1219 (III p.) 1. 17. terg.

9 τὸ τῆς καταστάσεώς σου: cf. P. Oxy. 1068, 17 (III p.) ὕπαρξε αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς σῆς σπουδῆς. κατάστασις est status Corp. Gloss. Lat. II 188, 6; cf. P. Grenf. II 91, 3 (VI vel VII p.) μαθόντες τὴν ὕλειαν ὑμῶν καὶ τὴν κατάστασιν ἐπλήσθημεν χαρᾶς. Similiter atque Eubius pater scribit Cicero ad Att. VI 1, 23 velim scire, qui sit status eius.

10 μεριμνεῖσεις iuxta θέλησον (lin. 8) ἀπάντησον (lin. 17); delectantur tali variatione qui epistulas conficiunt: P. Fay. 117, 6 (108 p.) αἰὼν σοι δῶξῃ, πέμψαι αὐτῷ πέμψις ἡμῖν πέμψις πέμσον. τὰ κατὰ σέ sc. πράγματα, cum legamus in P. Oxy. 131, 2 (VI vel VII p.) διδάσκω τὸν ἐμὸν ἀγαθὸν δεσπ(ότην) τὸ κατ' ἐμέ πρᾶγμα. Talia in chartis iam Lagidarum aetatis inveniuntur, velut P. Eleph. 13, 1 ἐχάρην ἐπὶ

τῶι με αἰσθῆσθαι τὰ κατὰ σέ. Sic Paulus apostolus ad Colossenses 4, 7 scribit τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός. δηλώσαι ἵνα ἀμεριμνέσωμεν: cf. P. Lips. 105, 19 (I/II p.) ἵνα μέντοι ἀμεριμνότερον ἔγῃς γράφω σοι. P. Lips. 110, 14 (III/IV p.) κἂν διὰ λόγου μοι πέμψῃ εἰ δλοκληρῆς ἢ ὥς ἥς ἵνα ἀμεριμνος ὦ. ἀμεριμνέσωμεν pro ἀμεριμνήσωμεν est, cf. E. Mayser l. c. p. 358 sq.

14 ὑπέλιψας: aoristus sigm. invenitur iam in charta a. Chr. n. scripta, BGU. 1141, 18 (c. 14 a.) κατέλιψα, ceterum cf. E. Mayser l. c. p. 364. 401.

15 σι(τ')αν: cf. Luc. 15, 23 al. τὸν μόσχον τὸν σιτεντόν. Phryn. s. v. ἄνυλος: . . ὅδ' ἔστι σιτία. κριθάς: hodie quoque hordeo saginantur porci.

16 ἀπαντήσας: ἀπαντᾶν (vel καταντᾶν P. Teb. 59, 3 [99 a.]) est *devenire*, itaque ἀπαντητήριον P. Iand. 17, 3 *domus*, in quam *devertuntur*. ἀποκριῶσει χρησάμενος pro ἀποκρινάμενος est ut P. Gen. 14, 4 (aet. Byz.) προσελεύσει χρησάσθαι pro προσελθεῖν (lin. 3) vel P. Lond. 1380, 3 IV 52 (711 p.) πολλάκις φαινόμεθα γράμμασιν ἡμῶν χρησάμενοι πρὸς σέ pro γραψάμενοι. In Copticis quoque epistulis ἀπόκρισις (ἀποκρέσις) usurpatur.

17 ἵνα μετὰ χαρᾶς σε ἀπολάβωμεν: cf. Matth. 13, 20 οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν. P. Lips. 110, 6 (III/IV p.) εὐχόμενος ὕπως δλοκληροῦσάν σε καὶ ὀγαίνουσιν ἀπολάβω. Luc. 15, 27.

19 προσαγορεύω usurpatur in epistulis eisdem modis quibus ἀσπάζομαι; P. Oxy. 1070, 46 (III p.) una inveniuntur τοὺς ἡμῶν πάντας κατ' ὄνομα προσαγορεύει καὶ ἄσπασε. In epistulis litterariis προσαγορεύω verbum saepius exstare illo ἀσπάζομαι statuit Ziemann l. c. p. 328. Ἡκάλῃ nomen legitur in sepulcri titulo aetatis Romanae (G. Lefebvre *Inscript. Graecae de Tehneh* — qui Asiae locus est — num. 93, *Bull. Corr. Hell.* XXVII [1903] p. 341—390); nam quod G. Crönert *Jahreshefte des Oesterr. Arch. Inst.* XII 2 (1910) p. 206 sq. contendit legendum esse in num. 92 ἡ καλὴ Θανυσία [κα, et in num. 93 ἡ καλὴ Λι, non probō: quid sibi vult lapis funerarius, cui sola haec inscripta sunt ἡ καλὴ (num. 93) addito annorum numero? deest nomen proprium! neque lapidis partem interisse indicat Lefebvre. Praeterea non est ἡ Καλὴ, cum in ceteris titulis nominibus propriis non addatur articulus nisi adiectivo ornatis, velut num. 127 ἡ μακαρία Ταρῆ. Neque in hac epistula legi potest προσαγορεύει σε ἡ Καλὴ, quod in salutationibus talibus articulus deesse solet. ἀντασπάζεσαι *resalutat*, cf. [Libanii sophistae] *character. epist.* p. 55, 4 Weichert ἀντασπάζομαι τολὺν τὴν ἐμοὶ τιμίαν σου κεφαλὴν. Hecalae igitur Philoxenus salutem dixerat, sive ad eam epistolam miserat sive alterius epistolae addiderat salutationem suam.

20 πάντες οἱ ἀδελφοί σου κατ' ὄνομα ὅλοι: cf. P. Lond. 404, 13 II 305 (346 p.) ἀσπάζομαι πάντας τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ ὅλους κατ' ὄνομα.

23 προκόπτειν est *progredi*, cf. BGU. 423, 17 (II p.) ἐπὶ τῷ ταχὺ προκόσαι. P. Gen. 74, 3 (III p.) εὐχομαι σε ὀγαίνειν καὶ προκόπτειν. Paulus ad Galat. 1, 14 προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας.

25 ὅς quod θεός esse solet quid hoc loco sibi velit, non assequor. χαρίζων: activum rarissimum, v. Stephani *Thes.* s. v. χαρίζομαι sub finem. Quod monet pater filium, ut advolet ad patrem desiderio affectum, comparetur

P. Giss. 17, 10 (II p.) ὄφελον εἰ ἐδυνάμεθα πείσασθαι καὶ ἐλθεῖν καὶ προσκυνῆσαι σε. Simillima Cicero in extrema scribit epistula, velut ad Att. II 18, 4 *sed ita te para, ut si inclamaro, advoles*. II 13, 2 *advola in Formianum*. II 24, 4 *te rogo, ut plane ad nos advoles*. Solent in sinistro margine esse, si quae adduntur epistula ad finem perducta, transverso versiculo scripta (cf. Cicero ad Att. V 1, 3), quia hic spatium quoddam vacuum relinquere, in dextera parte extremum ad marginem pergere consueverant. In epistularum adlatarum voluminibus (Cic. ad Att. IX 10, 4) quae postrema advenerat epistula sinistro margine suo agglutinabatur antecedenti, velut BGU. 1203—1209 (29—23 a.). Cf. H. Peter *Der Brief in der römischen Litteratur*, Leipzig 1901 p. 33, A. Deissmann l. c. p. 170.

14

PSOITIS AD MATREM EPISTULAE FRAGMENTUM

(P. 77)

s. IV p. Chr.

9 × 8 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Inde a septima linea maior pars abrupta est; finis perit. Litterae unciales potius quam cursivae sunt.

Pag. adversa

Κ]υρία μου μητρ[ι...]ρα παρὰ [Ψό-
ι]τος χαιρεῖν. πρὸ μ[έν] πάντων
εὐ]χομαι τῷ ἐν ὑψίσ[τ]ῳ θεῷ περὶ
τῆς] ὁλοκληρίας σου. [χ]αθὼς εἰ[π]ές
μοι] 'ἄπελθε εἰς Λύκ[ον]', ἀπῆλθ[ον]
ἐπολῆσα ἐκεῖ πέτε ἡ[μ]έρας ζητ[ῶν]
.....]ακη[.....]ς αὐτὸν με-
..... ἀλλ' ἂ μὴ νομίσῃς
.....]χα αὐτὸν Λύκον
10σ]τρατιωτῶν
.....]α[.....]

Pag. aversa

...ρα παρὰ Ψόitos

5 ἄπελθε, prius ε ex α corr. P. 8 l. νομίσῃς ψόitos P. ipsa quoque

Dominæ meae matri . . rae Psōis salutem. Ante omnia precor deum, qui in alto est, ut salva sis. Ut dixisti mihi 'proficiscere in Lyci domum' profectus sum; versatus sum ibi quinque dies et indagavi . .

1sq. Ψόis nomen invenitur P. Strassb. 31 sq. V 5 (194 p., Arch. IV p. 123). P. Lips. 111, 3 (IV p.) digna est, quae cum hac epistula Psōitis comparetur: πρὸ μὲν πάντων εὐ]χομαι τῷ ὑψίστῳ θεῷ περὶ τῆς σῆς ὑγίας καὶ ὁλοκληρίας, ἵνα

ὑγιένοντά σε καὶ εὐθυμοῦντα ἀπολάβῃ τὰ παρ' ἐμοῦ γραμματίδια. Iudaei solebant appellare deum quem precabantur θεὸν ὑψιστον, Grdage p. 129. Wilamowitz Stgzsber. Berl. Akad. 1902 p. 1094. τῷ ἐν ὑψίστῳ θεῷ: cf. Luc. 2, 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ sim.

5 εἰς Ἀνίκου: sc. οἰκίαν, cf. P. Iand. 20, 5 εἰς τὴν Ποσόμπους vel P. Oxy. 472, 4 (130 p.) ἀπὸ δὲ τῆς ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κληρονομεῖν μέλλοντος υἱοῦ προήλθε. P. Oxy. 1215, 4 (II vel III p.) μὴ ἀπέλθῃς εἰς τὸ Σατύρου. P. Fay. 132, 4 (III p.) εἰς τὰ Τίτου. Qui usus nostris quoque diebus in sermone vulgari Neo-Graecorum obtinetur: ἐπῆγε στοῦ Γιάννη, cf. A. Thumb l. c. p. 31.

6 ἐπολήσα: ἡμέρας, μῆνας . . ποιεῖν est transigere dies, menses . . ; similia afferantur P. Par. 47, 21 (II a.) δύο ἡμέρας ποιεῖ. P. Fay. 117, 11 (108 p.) ἐπὶ Ἑρασμοῦ τὰ Ἀπογοράτια ὡς τάχα ἰδ. πνῆσι. P. Flor. 137, 4 (III p.); Cyrillus Alex. ep. 54 (Migne 77 p. 289 O); scripsit Iacobus apostolus 4, 13 ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτόν; similia Act. 18, 23. 20, 3. πέντε pro πέντε, nasali v non scripta, ut saepe in chartis, velut P. Iand. 6, 2 ἐ τοῖς. 14 ἡμῶ τόν. 18 ἀφ' (ἡ) καμὲ τοῖς; v. E. Mayser l. c. p. 191.

15 ✓

EPAGATHI AD ANNIANAM EPISTULAE FRAGMENTA

(P. 75)

s. IV p. Chr. 11×5. 2,5×10,5. 7,5×12,5 cent.

Empta sunt haec fragmenta cum chartis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Quamquam non certum, tamen pro materia papyri et litterarum forma verisimile est haec tria fragmenta unius epistolae partes esse. Scripta est epistula litteris cursivis.

frgm. I pag. adversa

Κυρία] μου ἀδελφῇ Ἀννειανῇ Ἐπάγαθος [χαίρειν.
πολλ]ὰ ἐπεύχομαι παρὰ τοῖς θεοῖς τὴν ὁλοκληρεῖ[αν σου καὶ
πάντ]ων {τῶν} ἀγαπώντων ὑμ[ᾶ]ς· ἤκουσα [...].
]...[

frgm. II pag. adv.

τ]ὴν π.[
]εἰσεῖσθαι[
στ]ρατειῶ[τ
]ει δὲ δοῦξ[
5]ω ὑπὲρ[
πα]ρὰ τοῦ π[
εῖ]να φ[
προ]σώπο[
· ἐλ]εωπωλ[

frgm. III pag. adv.

]χεσε[.
]ἀπαρτήσεται ἀπὸ τοῦ μι[
ἀλλ]ὰ μὴν ἐδειώξαται μαι ὅτ[ι
]σεια σου καὶ εὐρέθην ὑσ[τερ
5 κ]αὶ Βαβ[υ]λ[ῶν]α ἐπαντη[σ
δ]ημοσίον ἡκω[λ]οῦθει[
]έμε· πὸς εὐχαρεῖσθ[αι
]αιε μὴ ἔμελον ὑφάπιν οὐ[
]εῖνα μὴ εἰς τὴν Συρίαν[

10]θετω.[
πε]ρεὶ ὠδ[

10 ἐν]ένκαι· οὐκ ἐπέτυχον περὶ ε[
κέρρηκ]ά σοι δραχμὰς χειλείας[
]λουη [...] δοθῇ[
]αὐτὸν ἔπεμψ[ας
]ν αὐτοῦ τοῦ ἀδε[λφου
15]τριον οὐ μόνον
].[

frgm. I pag. à versa

διὰ Δι[δύμου?

I 11. Ἀννιανῇ 21. ὁλοκληρίαν 3 P. ὕμας II 21. ἱερῶν 31. στ[ρα-
τιω[τ 91. ἐλ]αιοπωλ[111. πε]ρεὶ III 21. ἀπαρτήσατε 31. ἐδιώξατέ με
61. ἡκολούθει, P. ηκ corr. ex ικ, λ ut vid. ex ο 71. πῶς εὐχαριστῶ 81. ἔμει-
λον 1. ὀφείπειν 91. ἵνα 101. ἐνέγκαι 1. περὶ 111. χιλίας 12 P. λούη

Dominæ meae sorori Annianæ Epagathus salutem. Multum precor deos, ut tu et omnes qui ament vos salvi sitis. . .

I 1 Haud raro uxor ἀδελφῇ appellatur, cf. A. Deissmann l. c. p. 109 adn. 4.

2 ἐπέυχομαι παρὰ τοῖς θεοῖς τὴν ὁλοκληρίαν σου καί: cf. P. Lond. 239, 5 II 297 (c. 346 p.) εὐχομαι γὰρ καὶ παρὰ τῷ κυρίῳ τὴν ὁλοκληρίαν Κωνσταντίνου καὶ Δόμνου.

3 πάντων τῶν ἀγαπόντων ὑμᾶς: horum omnium qui ament vos (nos) potius in extrema epistula salutationibus memoria fieri solet, velut BGU. 984, 21 (IV p.) προσαγορεύω τὰ τέκνα σου καὶ καὶ πάντας τοὺς ἡμᾶς ἀγαποῦντας.

II 4 δοῦξ: militibus, qui in Aegypto erant, Diocletianus ducem praefecit, cf. Grdžge p. 73.

I p. av.: διὰ Δι[δύμου?] verbis quae in tergo fragmenti I sunt tabellarius nominatur, qui hanc Epagathi epistulam ad Annianam pertulit. Quod aliis quoque in epistulis observatur, velut BGU. 385 v. (II/III p.) ἀπόδ(ος) Σωκράτη Σιφᾷ ἀπὸ Σεργηλίλα θυγατρὸς διὰ Σαραπάμμωνος ἀδελφου αὐτῆς. P. Strassb. 26 v. (IV p.) ἀπόδ(ος) δι' Αἰφ(ηλίου). CIGr. 5109. 31, 15 in parte aversa testae διὰ Παμέους. Etiam in Pauli apostoli epistularum subscriptione saepe tabellarius nominatur, velut ad Ephes. διὰ Τυμκοῦ. In tabulario illius familiae, ad quam epistulae BGU. 1203/1209 (29/23 a.) missae sunt (cf. P. Iand. 13 adn. 25), epistulis compluribus in parte recta inscriptum est, quo anno, mense, die redditae sint familiae; additur in charta 1207, per quem perlata sit ἔλ(αβον) L γ' Αἰφ(η) θ' διὰ Πτολ(ίλωνος); quibuscum conferas P. Oxy. 1022, 24 (103 p.) accepta VI K(alendas) Martias ann(o) VI imp(eratoris) Traiani n(ostri) per Priscum singul(arem). P. Lond. 1356 v. IV 31 (710 p.) + μ(ηνί) Παχ(ών) ἱ(ν)δ(ικτίωνος) θ' ἡν(ή)χ(η) δ(ιὰ) Οὐβ(ε)ειδ[β(ε)ρ(ε)δ(α)ρ(ου)]. Saepissime eius qui epistulam perfert in ipsa epistula mentio fit, velut P. Iand. 10, 2. Cicero ad Att. X 15.

16

EPISTULA

(P. 59)

s. V vel VI p. Chr.

18 × 6 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Miserrima eius condicio est, cum frustra abrepta sint, permultae litterae evanuerint. Scripta epistula litteris uncialibus est admixtis cursivis.

Pag. adversa

+ Ἀμελει ὑμῶν ἡ κ]ηθεύο[υσα... η. ξανδι ἦν εὔρεται εἰς διαί[ταν
ὁ λαμπρ(ότατος) κύριος (ὑμῶν) ὁρ[γί]ε[...]. [ω]ς, καὶ ὅτι διὰ τὰς ὑμῶν
ἡλεύσεις ταῦτα π[ά]σχω ε. . . αχ [. .] να δίκαιον λόγ[ον] ἔχει πρὸς σέ·
ὑμέτερον οὖν τῶν σ[υ]μβ[ιω]τῶν ἔστιν τὸ παραινέσαι τῷ σοφωτάτῳ
ὑμῶν ἀδελφῷ [τ]ὸ δίκαιό[ν] μόνον φ[υλ]άξαι ἐν τῇ κρίσει τοῦ προστίμ[ο]υ
α] καὶ [μ]ὴ ζημιωθ[ῆ]ναι με ἀλόγως· ἐλπίζω γὰρ εἰς θεὸν ὅτι
[. . .] [.] τὰ χα[ρ]ις ἐλπίς εὐφροσύνη εἰς καὶ ὅτι ὡς
[.] α] καὶ τὸ νόμιμον ὑπὲρ ὑμῶν ἔστιν.+

1 P. ὑμῶν 1. εὔρετε 2 P. ὑμῶν 4 P. ὑμέτερον P. σοφωτῶ⁶⁰ 5 P. ὑμῶν
8 P. ὑπερ

+ Indilgens est vestra prospiciens . . , quam invenistis ad diiudicandum. Clarissimus dominus vester irascitur . . , et quod propter vestra praecepta haec patior . . iusta res est ei tecum. Vestrum igitur, qui familiares sitis illius, est monere sapientissimum vestrum fratrem, ut, quod iustum mihi est, observet in iudicio multae et provideat, ne insana poena afficiat; confido enim [deo] . . . et iustum a parte nostra est. +

1 Initio epistolae crucis signum est, quod multa per saecula potentissimi munimenti loco erat. Ab eodem permultae ordiuntur epistolae aetate Byzantina confectae. Praeter crucis signum saepissime epistolae initio chrismon illud ϣ usurpatur, velut P. Iand. 22; quod exordio Copticarum epistularum non deesse solet, in quibus excipitur salutandi verbis (*Mitt. P. R. V* p. 24sq.) ut P. Iand. 22. Ab hominibus Christianis inventum esse id chrismon dicebant prius; nunc censere malunt esse symbolum iam antiquissimis temporibus ab Aegyptiis usurpatum, quibus symbolo ϣ vitae verbum depingebatur, qua de causa sepulchris inscribebant; cf. V. Gardthausen *Griechische Paläographie*, Leipzig 1879¹ p. 117. A guide to the Egyptian collections in the British Museum, London 1909 p. 284. Quod symbolum ab Aegyptiis usurpatum etiam in laterculo cryptae, quae Romae dedicata est sanctae Priscillae, offendi: *Römische Quartalschrift für christl. Altertums- und für Kirchengesch.* XX (1906) p. 17 (non est ϣ illud pro ancora, ut iudicat I. Wilpert). εἰς διαί[ταν] verba saepius inveniuntur in chartis Byzantina aetate confectis coniuncta cum (ἀν-, ἀν-)ἐλθεῖν verbo, venire ad diiudicandum; quod iudicium arbiter facit (διδомένη κρίσις), in eo perseverant (ἐμμένειν), faciunt ut diiudicatum est (τὰ

ἀπὸ διαίτης ποιεῖν), velut P. Oxy. 1164, 8 (VI vel VII p.) ἐπιτρέψατε αὐτοῖς ἐλθεῖν εἰς διαίταν μετὰ τῶν ἡμῶν πρὸς ὃν ἂν ἐρήσωνται οἱ ἀμφοτέρω καὶ τὰ ἀπὸ διαίτης ποιῆσαι· παντὶ γὰρ τρόπῳ παρασκευάζω τοὺς ἡμῶν ἐμμεῖναι τῇ διδομένῃ αὐτοῖς κρῖσει.

3 δίκαιον λόγον ἔχει πρὸς σέ: in apochis qui receperunt affirmare solent haec fere *recepī neque ulla res est mihi tecum de his*, velut P. Grenf. I 81 a 5 (403 p.) ἔσπον παρὰ σου καὶ πεπλήρωμαι τῶν μισθῶν. καὶ οὐδένα λόγον ἔχω πρὸς σέ περὶ τούτου.

4 τῶν συμβιωτῶν: συμβίω et quae ab eo ducuntur verba de usu familiarissimo usurpantur: ὁ σύμβιος est maritus, ἡ σύμβιος uxor, ἡ συμβίωσις matrimonii vita communis. Hac in epistula συμβιωταί nominantur sodales societatis alicuius (lin. 5 ἀδελφῶ, cf. P. Iand. 10, 1 adn.). σοφωτάτω: appellantur honorifice hac voce aetate Byzantina et medici, velut P. form. min. 77, 1 (VI p.) τοῦ κυρίου Κολλούθου τοῦ σοφωτάτου ἀρχιαιτροῦ et, ut hac in epistula, iuris consulti, velut P. Oxy. 126, 6 (572 p.) θυνάτηρ τοῦ σοφωτάτου σχολαστικοῦ, homines igitur docti.

5 τὸ δίκαιόν μου φυλάξαι: cf. P. Oxy. 131, 25 (VI vel VII p.) καὶ παρακαλῶ τὸν ἡμῶν ἀγαθὸν δεσπότην παρασκευάσαι πρὸς ὃ εἶπεν ὁ πατήρ μου φυλαχθῆναι μοι τὸ δίκαιον. P. Cairo Cat. 67066, 5 (aet. Byzant.); simile est illud P. Oxy. 486, 34 (131 p.) ἵνα τὰ ἐμὰντῆς δίκαια λάβω.

8 ὅπερ ἡμῶν: cf. quae Christus apud Marcum 9, 40 dicit ὅς γάρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὅπερ ἡμῶν ἐστιν. Concluditur epistula signo crucis ut BGU. 103 (VI/VII p.), P. Iand. 18. 19, multae epistolae Copticae (*Mitt. P. R. V* p. 37).

17

DOROTHEI AD THALASSIUM EPISTULA

(P. 27)

s. VI vel VII p. Chr.

18 × 21 cent.

Repertam esse hanc chartam Oxyrhynchi verisimile est (cf. lin. 3). Ab imo mutila est. Confecta est epistula cursivis litteris, quae saepe evannerunt fere.

Pag. adversa

Κυρίῳ μου τιμωτάτῳ ἀ[δελφῶ] Θαλασίῳ
Δωρόθεος.

θέλησον ἐπιζητήσαι ἐν Ὁξυρύνχῳ ἐν τῷ ἀ-
παντητηρίῳ Δίδυμον τὸν πελλοδόχον

5 καὶ δέξασθαι π[αρ'] αὐ[τοῦ] τὸ σύνθεμα, ὅπερ
ἐληθάργησα β[έλ]αι, καὶ τὸ ξριγλαῦσιν, ὅπερ
αὐτῷ βαρέσχο[ν] εἶνα αὐτὸ βάψη, καὶ δοῦναι
αὐτῷ (χεράττον) ᾧ ὅπερ τῆς βαφῆς μισθόν· καὶ
εἰ μὲν ἐδέξατο ὁ ἀδελφὸς Ἀναστάσιος τὸ
10 σύνθεμα, ἐπ[ι]τ[η]ν[η]σ[α] [αὐτὸν.] ε[.].

Pag. aversa

Κυρίῳ μου ἀδελφῷ Θαλ[α]σείῳ

1 (item in pag. aversa) 1. Θαλασσίῳ 61. πάλαι 71. παρέσχον ἵνα 8 P. 9α

Domino meo honoratissimo fratri Thalassio Dorotheus. Velis indagare Oxyrhynchi in deversorio Didymum, qui pelles recipit, et accipere ab eo synthesin, quam oblitus sum aliquando, atque erioglaunidium, quod ei tradidi, ut tingeret, et dare ei siliquam tingendi mercedem, et si accepit frater Anastasius synthesin, indagare eum.

1 cf. P. Giss. 54, 1 (IV/V p.) Κυρίῳ μου τιμιωτάτῳ ἀδελφῷ Ὀλυμπιодόρῳ καὶ Ἐρμαεῖωνι Κύρος ἐν κυρίῳ χάρειν. Quod hac in epistula χάρειν non est, v. quae contulit Ziemann l. c. p. 269. In Latinarum quoque epistularum praescripto salutem (dici) saepe deest. Θαλασσίῳ: Θαλασσία nomen in titulo Lugdunensi aetate Christiana excuso invenitur: E. Maass *Aphrodite und die hl. Pelagia. Neue Jahrb. XIV* 1 p. 467.

3 Praeter θέλησον verbum initio epistolae vel σπούδασον vel καταξίωσον invitatio est. ἀπαντητηρίῳ: Corp. Glossar. Latin. ἀπαντητήριον apanteterium, deversorium. Huius deversorii adhuc in papyris Oxyrhynchi repertis atque publici iuris factis mentio non fit.

4 τὸν πελλοδόχον: nusquam alibi usurpatur. Componitur e πέλλα et -δόχος (-δόκος) quod a δέχομαι verbo ducitur; comparentur igitur οὐροδόχος (de vase dictum), ξενοδόχος. Ut πελλοράφος is nominatur, qui pelles suit, ita Didymus ille πελλοδόχος, quod pelles recipit, subigendi causa ut videtur.

5 τὸ σύνθεμα: usurpatur ut in hac epistula in charta Arabum aetate confecta, qua pecuniae expensae initur ratio, BGU. 809, 10 (ὑπὲρ) συνθεμάτων. Vestem dici puto, cui σύνθεσις nomen solet esse (P. Giss. 21, 8 [II p.] συνθεσιδίων), de qua conferas P. Hamb. 10, 13 adn.

6 βάλαι pro πάλαι ut lin. 7 παρέσχον pro παρέσχον, cf. E. Mayser l. c. p. 174 185. ἐριογλαῦσιν fort. corrigendum est in ἐριογλαν(νί)σιν, quod componitur ex ἔριον et γλαννίδιον verbis, cf. ἐριόξυλον, ἐριοπώλιον; γλαννίδιον, quod adhuc nusquam inventum esse videtur, deminutivum γλαννός verbi est, de quo v. Poll. VII 48: εἶδος χιτῶνος. Quod hac in epistula γλαῦσιν vel γλαν(νί)σιν est, cf. P. Iand. 11, 2 adn. et 9, 40 adn.

18

EPISTULA

(P. 34)

s. VI vel VII p. Chr.

31,5 × 9 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. A summo papyrus mutila est. Confecta est epistula curvis litteris.

Pag. a versa

[
κατὰ τεσσεράκοντα, οὐ πωλείται τὸ μέ[λι]ν ἐνταῦθα· καὶ ἐφηνήθημ[εν]
οὐδαμῶς
ἀναγκάσαι τοὺς πωλοῦντας καὶ λαβεῖν κατὰ ἥε. καὶ εἰ μὴ τὰ εἴκο[σ]ι τρία
κεράτια Ἀλεξανδρείας τὰ πεμφθέντα μοι διὰ τοῦ Ἀσκλᾶ τὰ ποιήσαντα
δημόσια
εἴκοσι δύο κεράτια, οὐδὲν ἔλαβον ἐκ τῶν τριῶν νομισμάτων. λοιπὸν
καταξιώσης
τὸ ὑπόλοιπον τῶν τριῶν νομισμάτων πέμψαι μοι ἐνταῦθα, ἵνα δώσω
τοῖς πωλήσασιν
τὸ μέλιν, ἐπειδὴ ἀναγκάζομαι παρ' αὐτῶν· ἦδη γὰρ τὸ μέλιν κατήγγισα
καὶ ἔβαλα εἰς τὴν Καρίδα.
καὶ γράφω σοι κατὰ πόδα τούτων τὸ εἰς πόσα Κνίδια κατήγγισα τὸ
μέλιν.+]

1 litterarum vestigia apparent parva 5 l. καταξιώσεις 6 P. ὑπολοιπον
P. ἵνα 8 litterae plurimae vix cernuntur

.. [nisi accipiunt qui vendunt] quadragenas siliquas, non venit mel hic. Neque ullo modo potuimus cogere eos qui vendunt etiam tricenae quinque accipere. Et nisi illas viginti tres siliquas Alexandrinis missas mihi per Asclam, quae efficiebant publicas illas viginti duas siliquas, nihil accepi illorum trium solidorum. Velis igitur quod reliquum est illorum trium solidorum mittere mihi hic, ut dem eis qui vendiderunt mel, quod urgeor ab eis. Nam mel in vasa iam infudi et in Caricam imposui. Atque scribam tibi brevissimo post in quot Cnidias mensuras infuderim mel. +

Quod haec epistula inscripta est aversae papyri parti — i. e. versus secant fibras —, consuetudo est aetate Byzantina observata, cf. P. Oxy. 940.

1 Hac in linea haec fere fuerunt ἐὰν μὴ λάβωσιν οἱ πωλοῦντες].

2 τὸ μέλιν: idem lin. 7. 8, addita ν nasali ex analogia substantivorum neutr. gen. decl. II quae finiuntur -ιν pro -ιον syllaba (cf. P. Iand. 9, 35), velut πορφύριν, ληνύθιν; v. E. Mayser l. c. p. 198β.

4 Ἀσκλᾶ: usurpatur etiam Ἀσκλητός genetivus, velut P. Lond. 257, 120 II 24 (94 p.). Ἀσκληᾶς hypocoristicum nominis Ἀσκληπιάδης est.

4 sq. δημόσια εἴκοσι δύο κεράτια: dicuntur τὰ κανονικά, cf. P. Oxy. 126 (572 p.): penduntur unoquoque anno (lin. 9 καθ' ἑκάστον ἐνιαυτόν. lin. 24 ἐτήσια συντελεία τῶν δημοσίων) ἐμβολή καὶ χρυσικά (lin. 9). Constat ἐμβολή e sexaginta tribus frumenti artabis, quarum pars Constantinopolim mittitur, pars — ab initio saeculi quarti p. Chr. — Alexandriae relinquitur (lin. 11 sq. εἰς μὲν ἐμβολὴν σίτου κανόνος ἀρτάβας ἐξήκοντα τρεῖς μετὰ τῶν τούτων ναύλων Ἀλεξανδρείας καὶ μεταφορᾶς καὶ παντοίων ἀναλωμάτων). Τὰ χρυσικά dividuntur in τὰ κανονικά, viginti duas siliquas (lin. 12 sq. καὶ ὑπὲρ κανονικῶν χρυσὸν κεράτια εἴκοσι δύο δημοσίῳ ξυγῶ) et τὰ ἀρχαῖα, viginti quattuor sili-

quas (lin. 14 sqq. καὶ ὑπὲρ ἀρχαϊκῶν χρυσῶν περὶ αἰκοῦ δύο ἡμῶν ὀβρυζιακά εἰς δημοσίῳ περὶ αἰκοῦ τέσσαρα). Viginti tres siliquae Alexandrinae efficere dicuntur viginti duas siliquas publicas, quia solidus Alexandrinus ad solidum publicum eam fere rationem habebat quam 146 ad 145, cf. P. Oxy. 154 v. 13 adn. (VII p.) the ratios between the solidi of the 3 standards (private, public and Alexandrian) are roughly 161 : 145 : 146.

6 ἵνα δώσω: in chartis et ἔδωκα aoristus invenitur et ἔδωσα, ut qui Neo-Graecorum utuntur sermone vulgari ἔδωκα et ἔδωσα aoristum usurpant, cf. A. Thumb l. c. p. 133. Talia sunt P. Oxy. 599 (I vel II p.) ἕως δώσης, P. Oxy. 1066, 12 (III p.) ἔδωσεν, BGU. 546, 2 (aetatis Byzant.) μὴ δόσης, P. Iand. 24, 2 ἵνα δώσῃ.

7 ἔβαλα εἰς τὴν Καρίδα: navem dici opinor, propter structurae genus nominatam; ut constat de eis navibus, quibus nomen est αἱ Λιβυρνίδες (vel τὰ Λιβυρνικά). Neque veri dissimile est Cares, qui multum in mari versabantur, insigni navium specie usos esse, quae ab eis nomen Καρίδες duxerint. De aoristo ἔβαλα cf. E. Mayser l. c. p. 368 sq.

8 κατὰ πόδα τούτων: cf. Polyb. III 45, 5 τῇ κατὰ πόδας ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας. γράφω σοι . . . τὸ εἰς πόσα Κνίδια: cf. P. Lond. 1349, 21 IV 22 (710 p.) μέλλομεν τοῖνυν καταμαθεῖν . . . τὸ πῶς διαγίγῃ. Mellis, quod Cnidiis vasis continetur, etiam P. Oxy. 155, 3 (VI p.) mentio fit; cf. P. Iand. 8, 6 adn. Promittit qui hanc confecit epistolam statim altera charta nuntiaturum se esse, quot in Cnidiis mensuras infuderit mel. Nam non perfecerat hoc infundendi opus, cum tabellario epistolam hanc tradidit. Simile quid accidit villico, qui ad dominum suum epistolam BGU. 1039 (aetatis Byzant.) misit; in lin. 10 sqq. est τὴν δὲ ῥύσιν τοῦ οἴνου οὐκ ἐδυνήθην δηλώσαι ὑμῖν διὰ τὸ πρὸ τοῦ τὸν οἶνον ἀντληθῆναι ὅλον ἐξελεῖν τὸν γραμματεφόρον.

19

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 33)

s. VI vel VII p. Chr.

25 × 8 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Mutila est papyrus et a summo et ab utroque latere. Scripta est epistula cursivis litteris maximis pulcherrimisque.

Pag. aversa

[
] ὑπενέγκαι· ἐξ ἀνάγκης γὰρ ἀγγέλους καὶ Ἰωάννην τὸν τε[ξέω]τ[ην]
] εἰς ὅλους τοὺς ὁρμους· καὶ μὴ παρέλθωσιν διὰ πλοίων καὶ[
] ἀνερχομένων· προφάσεις γὰρ θέλωσιν οἱ τῶν ὁρμω[ν
] ἀλ' ὁ θεὸς ἔχει βοηθῆσαι

2 P. ὑπενέγκαι

2 τε[ξέω]τ[ην]: Sophocles s. v. *taxeota*, magistrate's assistant.

4 Haec fere addantur φύλακες ποιεῖσθαι: *causis enim volunt portuum custodes uti*; conferas P. Amh. 3a II 7 (III p.) προφάσεις καὶ ἀναβολὰς καὶ ἀναδόσεις ποιησάμενος. οἱ τῶν ὅρμων φύλακες commemorantur P. Teb. 370, 5 (II vel III p.) al. θέλωσιν pro θέλουσιν est, qualia iam in chartis Lagidarium aetate scriptis inveniuntur, cf. E. Mayser l. c. p. 100.

5 ὁ θεὸς ἔχει βοηθῆσαι: cf. P. Cairo Cat. 67077, 12 (aet. Byz.) τοῦ θεοῦ οὖν ἔστι βοηθῆσαι εἰς τὸ σωθῆναι αὐτόν. ἔγω saepe in chartis cum inf. aor. verbi coniungitur, velut P. Grenf. I 64, 6 (VI vel VII p.) ἐπὶ ἔγω εἰς τὸν θεὸν ὅτι ἑκάτερον ἔχει προβῆναι. P. Iand. 23, 13.

20

IOANNIS AD SERENUM EPISTULA

(P. 11)

s. VI vel VII p. Chr.

frgm. I 14 × 10 cent.

frgm. II 9 × 10 cent.

Reperta esse videtur haec charta Oxyrhynchi; empty enim est cum aliis, quarum nonnullae ibi repertae sunt, et lin. 3 Pacercae vici in nomo Oxyrhynchita siti mentio fit. Pars media epistulae intercidit. Scripta est epistula litteris cursivis, quae saepe vix cernuntur.

Pag. adversa

† ξενίζομαι... ννγς ἕως σήμερον ο[ὐδὲν ἔδωκέ μοι] ἀπὸ τοῦ χρυσίου,
ἀλλὰ ἀφῆκέ
με ἐνοχλο[ύμ]ενος παρὰ τε τῶν π[ρακτόρων καὶ τοῦ.....]κου. κἂν
νῦν γράψω
μοι εἰ ἐπληρώθης παρὰ Μαρτυρίου τὰ [... α κα]χρ[ήκα]τε φη
Πακέγκη· ἐὰν οὖν
πληρωθῇ<ς> σὺ τοῦ Μαρτυρίου καὶ τὰ τοῦ Πακερ[χίτου.....] α
θεως καθὼς εἶπές με.
8 θελήσατε ἀπελθεῖν εἰς τὴν Ποσόμπους κ[αὶ... λαβεῖν τῷ] Μηνᾶ
καὶ σοί, Σεργῆνε·
μὴ θελήσατε λαβεῖν σοὶ ἐκ τοῦ Ἀμολεῖ[τος..... ἀλ]λὰ ἔασον
τὸν Μηνᾶν
καὶ τὸν παῖδα λαβεῖν· τὰ λοιπὰ δομελ[..... σοί, Σ]εργῆνε,
στήσον τὸ χρυσίον
Ποσόμπους· ἐὰν οὖν ἔλθῃς ἐκεῖ[ε, μὴ ἀμελήσῃς τούτου, ἐπει]δὴ
χρεωστοῦμαι φανερά
κεράτια Ἀλ(εξανδρείας) χρ(υσίου) ἰ ἑ λνθ(ικτινος)· βλέπε οὖν μὴ [ἄλλως
ποιήσῃς.....] ποδοκαλιν μετὰ τοῦ
10 χρυσίου καὶ μετὰ ἐνὸς ἀγοροφύλακος [...
τι ἀπεσχακρίβωσεν
Παῦλος μετὰ Μαρτυρίου.

Pag. aversa

+ καὶ ἐὰν οἶδες, Μηνᾶ, ὅτι τημωρ[.....] ἄχρει
 ἂν σε ἔχω· ἐπειδὴ

πολλὰ κακὰ καὶ ἀνόσια φήματ[α

] . ταδ... πα Σερῆνον
] π(αρά) Ἰωάννου

6 σοι, σ ex ι corr. P. 1. Ἀπολήτος 9 P. κερᾶτια ψλ χα, ε ινδ/ pag.
 avers. 11. τημωρ[1. ἄχρει 3 sq. in frgm. I sunt; ante παρα exstant duo signa
 lunulis inter se oppositis haud dissimilia

Admiror . . vnin ad hunc diem nihil [dedisse mihi] auri; sed dimisit me, cum urgeretur et a [coactoribus et a] . . co. Nunc saltem scribe ad me, num satisfactum sit tibi a Martyrio de [pecunia, quam] dedistis mutuam Pacercae. Sed si satisfactum est tibi a Martyrio etiam de Pacercitae . . ut dixisti mihi. Velitis proficisci in Posompis domum et . . [tollere] Menae atque tibi, Serene. Nolite tollere tibi ex Amoletis domo . . ; sed sinas Menam etiam puerum tollere. . . [tibi], Serene, constitue aurum Posompis. Si veneris illuc, [ne neglegas hoc,] quod debentur mihi certae siliquae Alexandrinae auri decem quintae indictionis. Vide igitur, ne [aliter facias] . .

Alloquitur Ioannes in parte adversa, cui chrismon praeposuit, Serenum; altera epistula, quae in parte aversa a crucis signo orditur, Menam. Serenus et Menas una nominantur lin. 5, quos invitat Ioannes, ut in Posompis domum abeant. BGU. 775 (II p.) similiter in eadem charta duo epistulae mittuntur, altera alteri. Contra saepissime accidit, ut epistulae ad diversos scriptae una complicentur, consignentur, per tabellarium ad eundem perferantur, velut BGU. 1204, 3 τὰ πρὸς Πανίσκον γράμματα συνεσφράγισμαι ὕμῃν.

1 ξενίζομαι: eadem fere inveniuntur P. Strassb. 35, 6 (IV/V p.) ξενίζομαι μέγρεϊ τῆς σήμερον ἡμέρας πῶς οὐκ . . Usurpat hoc verbum Petrus apostolus I 4, 4. 12. Saepius autem adhibetur θαυμάζω velut P. Oxy. 123, 5 (III/IV p.) πάντῃ θαυμάζω, νῆς μου, μέχρις σήμερον γράμματά σου οὐκ ἔλαβον καὶ ὧς, δέσποτά μοι, ἀντίγραφόν μοι ἐν τάχει. ἀλλὰ ἀφῆκέ με: cf. BGU. 814, 15 (III p.) οὐδέν μοι ἔπεμψες, ἀλλὰ ἀφῆκές μοι οὕτως μηδὲν ἔχων.

2 ἐνοχλούμενος παρὰ τε τῶν π[ρακτόρων: cf. BGU. 826, 24 (II/III p.) ἐὰν ὀχληθῶ ὑπὸ τῶν πρακτόρων cum adn.

3 ἐπληρώθης: permultae chartae, quibus de pecunia soluta agitur, ab his incipiunt: ἔσχον καὶ ἐπληρώθην παρὰ In Copticis quoque chartis talia sunt: Ich, Philippikos, schreibe an Tarchon: ich habe erhalten und bin befriedigt von dir (αἰχὶ ἀπληροῦ) Mitt. P. R. V p. 38. Atque hic πληρῶω verbi usus est, ut dicant πληρῶω τινί τι vel τινά τι satisfacio alicui de aliqua re, πληροῦμαι τι παρὰ τινος satisfit mihi de aliqua re ab aliquo.

4 εἰπές με: με et μοι saepe sine ullo discrimine usurpantur. Ut hac in epistula με pro μοι est, ita P. Grenf. II 38, 14 (Ia.) γράφωμαι σε. P. Oxy. 119, 4 (II vel III p.) οὐ μὴ γράφω σε ἐπιστολὴν οὔτε λαλῶ σε. Contra μοι pro με invenitur BGU. 814, 16 ἀφῆκές μοι. Vulgari Neo-Graecorum sermone deest dativus casus.

Pag. aversa

].[.].[.].[

οὐδὲ μέχρι τῆς σήμερον ἦλθεν τὰ ἀν<τίγρα>φα· ἡμῶν τὰ
ἐρχόμενα[α ο]ὐκ οἶδ[α], ὃ[έ]σοπο-

τα,].ἐφθάσα τὸ Σκ[έ]λος, ἐπόνη[σα τοῦ]ς
πόδας καὶ ἕως σήμερον

οὐκ ἐδυνήθησαν παρ' ἐμοῦ αἱ]σαι ζη<τη>θῆναι. ἀλλ<α> παρακα-
λέσατε τὸν Μέγα, εὐχεσθαι

]μέχρι τῆς [σ]ήμερον οὐκ ἔπεμψέν
μοι τὰ ἀντίγραφα·

]... ἐγὼ δὲ Μηνᾶς νοτά(ριος) ὑμέτερος
δο[ῦ]λος προσκυνῶ τὸν ἐμὸν

δεσπότην. +

41. εὐχεσθε 6 P. νοτ^α

.. neque ad hunc diem] exemplaria advenerunt. Quae nobis futura sint, ignoro, domine, .. perveni ad Scelos, in pedum incidi morbum et ad hunc diem a me non poterant .. indagari. Sed monete Megan, precamini .. ad hunc diem non misit mihi exemplaria .. ego autem Menas notarius, servus vester, veneror meum [dominum.]

2 ἦλθεν τὰ ἀν<τίγρα>φα: cf. BGU. 93, 29 (II/III p.) τὸ βιβλίδιον ἐπ-
ιδόκα, οὐδέπω δὲ ἐξῆλθεν ἡ ὑπογραφή. Apollinaris Sidonius IX 15 venit in
nostras a te profecta pagina manus. ἡμῶν τὰ ἐρχόμενα οὐκ οἶδα: cf.
Ioannes 18, 4 εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν.

3 ἐφθάσα τὸ Σκέλος: hic φθάνω verbi usus rarus est; simile quid a
Sophocle s. v. affertur: φθάνω τὸν ποταμόν (Dorotheus, Migne 1637B). In
chartis haec inveni: P. Flor. 9, 7 (225 p.) φθάσαντός μου πρὸς τοῖς μναιμίοις
(μνημείοις?). BGU. 522, 5 (II p.) τῆς εἰς ἑπαντός (-ας) σὺν φιλανθρωπίας φθα-
νούσης. P. Lond. 1359, 16 IV 34 (710 p.) μέλλει φθάσαι σε ... τὰ θλίβοντά
σε. P. Lond. 1343, 23 IV 14 (709 p.). Σκέλος vicus in nomo Oxyrhynchita
situs erat, cf. P. Oxy. 998 (VI p.). BGU. 960 et 966 (aetatis Byzant.) est
ἀπερχομένοις εἰς τὸ σκέλος, sed nescio, quae regio Aegypti intellegatur. Saepe
inveniuntur in chartis talia τὸ βορρηνὸν σκέλος, τὸ νότιον σκέλος ... ἐπό-
νησα τοὺς πόδας: cf. BGU. 380, 7 (III p.) τὸν πόδα πονεῖς.

4 Μέγας nomen invenitur P. form. min. 243, 2 (IV/V p.), 64, 1 (VI p.),
532, 2 (VII/VIII p.), P. Oxy. 141, 3 (503 p.). Hac in epistula Μέγα pro Με-
γαν est, ν nasali non scripta; quod iam in chartis aetate Lagidarum confectis
offendis, cf. E. Mayser l. c. 191 sqq.

6 Μηνᾶς νοτάριος: quamquam et aliis in papyris Menae notarii men-
tio fit (P. Oxy. 127, 4. 10 [VI p.] P. form. min. 339, 5 [VI p.] P. Lond. 113,
8b I 220, 4 [VII p.]), tamen quoniam frequens his saeculis Menae nomen est
(cf. P. Iand. 20, 5), pro certo dici non potest Menam huius epistulae eundem
esse. προσκυνῶ τὸν ἐμὸν δεσπότην: concluduntur nonnullae epistulae

hac venerandi affirmatione, velut P. Grenf. II 92, 3 (VI vel VII p.) διὰ παντός τοῦ γράμματος πλείστα προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρεπὴ ἀδελφότητα + P. Cairo Cat. 67077, 17 (aetat. Byzant.) τὰ λαμπρότατα ὑμῶν τέκνα πολλὰ προσκυνούσιν ὑμᾶς καὶ ὁ ὑμέτερος δοῦλος. P. Oxy. 128 v, 12 (VI vel VII p.). Quae conclusio et Coptice epistulis est, cf. *Mitt. P. R.* V p. 35 sq. *ich grüße und bringe die Proskynesis dar meinem Herrn. — Deine Knechte, welche mit uns sind, bringen im Staube Deiner heiligen Füße die Proskynesis dar.*

22

SERENI ESAIAE AD DOMINUM EPISTULA

(P. 12)

Inter annos 619 et 629 p. Chr.

34 × 15 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Multis hiat lacunis. Scripta est epistula cursivis litteris maximis.

Pag. aversa

+

† πρὸ μὲν πάντων γράφω· προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι σε τὸν ἐμὸν
δεσπότην, καὶ εἶνα μάθῃς,
δέσποτα. συνκρότησόν μου καὶ βάσταξόν μοι, ἕως ὅτε β[α]λ[ω] τ[ὸν]
ρό[μ]ον τοῦτον καὶ ἔρχω·
ἐπιδὴ ἦδ[η]σες καὶ ἡ μεγαλοπρέπιά σου, ὅτι εἰς τὰς χεῖρας τῶν Περ-
σῶν εἰμι. λοιπὸν τὴν
σωτηρίαν σου, δέσποτα, βάσταξόν μοι, ἕως ὅτι εἰπάγω [ἔως . . .]·
μουσιν τὸν γόμον τοῦτον·
ἐπιδὴ ἦδ[η]σες καὶ ἡ μεγαλοπρέπιά σου, ὅτι δ[ε]ν[ε]ρίον οὐκ ἔστιν εἰς
τὰς χεῖράς μου ἔρτι.
ὕγιενον, δέσ[πο]τα.

Pag. adversa

† δεσπότη ἐμῷ τὰ πάν[τα] μεγαλοπ[ρο]σ[ε]στάτω[ρ]] Σεργήνος[ς]
Ἡσαίας ἐλάχιστος δοῦλος σου +

2 P. προσκυνῶ 1. ἵνα 3 P. συνκροτησον P. ὅτι puncto inserto, it. 4. 5
1. γόμον 4 l. ἐπιδὴ εἶδης 1. μεγαλοπρέπεια 1. τῶν Περσῶν 5 l. ὑπάγω
6 l. ἐπιδὴ εἶδης 1. μεγαλοπρέπεια P. σοὺ 7 l. ὕγιανον, P. ὑγιενον

Ante omnia scribo: veneror et saluto te, dominum meum, atque ut certior fias, domine. Compara mihi et transvehe mihi, dum imponam hoc onus et veni(am). Nam comperit et magnificentia tua in manibus Persarum me esse. Per salutem igitur tuam, domine, transvehe mihi, dum subducam ad . . .-imus in onus hoc. Nam comperit et magnificentia tua den[ar]ium non esse] in manibus meis nunc. Vale, domine.

2 Exordium huius epistolæ simillimum est illis Copticarum multarum epistularum, quæ ordiuntur a verbis scribo (et) saluto velut + *Im Namen Gottes des Allmächtigen! Petre der Dolmetsch schreibt seinem Patron, dem illustren Komes Mena: vor allen Dingen bringe ich die Proskynesis dar Eurer Herrlichkeit.* Mitt. P. R. V p. 25 sqq. Quo Coptico more inchoatur etiam P. Grenf. II 91 (VI vel VII p.) *πρὸ πάντων γράφω προσκυνῶν καὶ ἀσπαζόμενος τὰ τίμια ἔργη τῶν ποδῶν τῆς ὑμετέρας πατρικῆς ἀγιοσύνης* vel P. Cairo Cat. 67076 (aetat. Byzant.) . . . *διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς γράφω προσκυνῶν τὸν ἐμὸν δεσπότην.* *ἔγνα μάθης:* usurpatur saepius γράφω, ἔν' εἰδῆς.

3 sqq. Petit Serenus a domino, ut comparandis et transvehendis rebus prospiciat, dum ipse, qui adhuc in Persarum manibus est, onus quoddam in vehiculum impositum subducatur ad vicum quandam atque veniat.

3 *βάσταξον: βαστάζειν* est tollere, auferre (imprimis furto), transvehere, cf. P. Hamb. 10, 13 adn. Ut in hac epistula usurpatur P. Lond. 1346, 18 IV 19 (710 p.): *μέλλεις ταῦτα διὰ σφάτας βαστάζειν . . . παρέχων τὸ φόρετρον αὐτῶν*, al. *ἕως ὅτι* (cf. lin. 5) nusquam coniuncta inveni; pro *ἕως* ὅτε videntur esse, ut P. Oxy. 119, 12 (II v. III p.) *ὅτι* pro *ὅτε* usurpatur, cf. Wilamowitz *Gött. gel. Anz.* 1898, 9 p. 686 adn. 1. E. Mayser l. c. p. 80 monet ε et ι vocales a Copticis simillima ratione enuntiatas esse atque ea de causa in Aegypto facile mutari. *βάλλω:* cf. P. Iand. 18, 7 *ἔβαλα εἰς τὴν Καρίδα;* usurpatur hac in epistula *βάλλω* ut *ἐμβάλλομαι* P. Oxy. 919, 3 (182 p.) al. *ἔρχω* utrum pro *ἐρχομαι* scripserit Serenus an pro *ἐρχον*, non diiudico. *ἔρχω* pro *ἐρχομαι* dicit Persa Graecæ balbutiens in Timothei Persis v. 166 sq. *οὐκ ἐτι μάχεσθ' αὐτὺς ἐνθάδ' ἐρχω;* de ω pro ου posito cf. E. Mayser l. c. p. 100. Sed hic exspectaveris aut *ἔλθω* aut *ἔλθέ*.

4 De εἰδησα aoristo cf. E. Mayser l. c. p. 370. *εἰς τὰς χεῖρας τῶν Περσῶν εἰμι:* cf. Matth. 26, 45 *ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.* A Lagidarum aetate *εἰς* magis magisque *ἐν* praepositionis loco est; vulgari sermone Neo-Graecorum sola *εἰς* praepositio usurpatur, cf. A. Thumb l. c. p. 94 sq. Quod Serenus in Persarum manibus se esse dicit, verisimile est hanc epistulam inter annum 619 et 629 confectam esse; quo decennio copiae Persarum, quibus Chosroës secundus praeerat, Aegyptum occupaverunt. Chartae lingua Graeca confectae, quibus de hoc Persarum imperio certa referantur, adhuc publici iuris factae non sunt, cf. Grdžge p. 70 sq. (His temporibus scriptam esse chartam BGU. 377 Fr. Krebs, qui edidit, opinatur; est γυνῶσι τῶν δοθέντων εἰς τὸ μαγειρεῖν.)

4 sq. *τὴν σωτηρίαν σου:* per salutem alicuius affirmare solent in epistulis et Graecis et Latinis, cf. P. Oxy. 939, 20 (IV p.) *νῆ γὰρ τὴν σὴν σωτηρίαν, κύριέ μου, ἧς μάστιγά μοι μέλει.* P. Giss. 19, 10 (II p.). P. Strassb. Lat. 1, 13 (Arch. III p. 168 sqq.) *iuro enim salutem communem et infantum nostrorum.* Plinius ad Traian. 83 Kukula *Rogatus, domine, . . . per ea, quae mihi et sunt et debent esse sanctissima, id est per aeternitatem tuam salutemque.* Hac in epistula desideratur *νῆ;* simile quid esse videtur P. Oxy. 941, 7 (VI p.) *μόνον πάρεγέ μοι, τὸν δὲ θεόν σου.* BGU. 643 (V vel VI p.) *τὸν κύριον.*

5 *ἵμουνσιν* ultimae litterae nominis vici alicuius esse videntur. Quod Serenus nonnulla eisdem fere verbis iterum expressit, id et in aliis epistulis Byzantina aetate confectis animadvertas, velut BGU. 818.

7 Concluduntur simili voto Copticae quoque epistolae, velut *Sei heil im Herrn, unser Herr!* + *Lebe wohl im Herrn, o Herr!* + *Mitt. P. R. V p. 36.*

In pag. adversa μεγαλοπρε(επεστάτω) supplevi, quod Serenus lin. 3. 5 allocutione ἡ μεγαλοπρεπιά σου utitur. Cf. P. Oxy. 1163, 5. 9. v. (V p.). Prima inscriptionis verba litteris magnis, ab ultimorum litteris diversis scripta sunt.

23

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 29)

s. VI vel VII p. Chr.

24,5 × 18 cent.

Reperta esse videtur haec charta Oxyrhynchi (cf. lin. 9 adn.). Papyrus a sinistra, ex parte etiam a dextera mutila est. Scripta est epistula litteris cursivis.

Pag. aversa

- H
c. 17 litt.	ἐπ]ειδὴ ἔγραψές μοι ὅτι εἰ μὴ νο(μίσματα) ἧ οὐ λαμβάνω· ἡμέριον καὶ νομι[6—10 litt.
c. 19	]τὴν οἰκίαν τοῦ γεούχου εἰ μὴ ἐγώ· μᾶλλον, ἄδελφε, οὐκ οἶδες [ὅτι 3— 7 litt.
c. 21	]· ἀπὸ τοῦ χρυσίου οὐ ἐλάβαμεν· τῷ γὰρ Ἀλφίω νο(μίσματα) ᾧ τῷ Ξερ[... νο(μίσματα) x,
5 c. 20	νό(μισμα) ἄλλ]ο, καὶ [ἄ]λλων νο(μίσματα) κῶ καὶ ἄλλα πολλὰ ἐρύγευσα. λοιπὸν κύριος [...
c. 22	]· [...]σο ἀσχημονῆσαι ἔχω ἐγγὺς ὧν τῶν προνοητῶν· εἰδοῦ[...]
c. 23	]για τὰ ἀμφίβολα ὧν ἤκουσαν παρὰ τοῦ κόμιτος, ὅ[τι] τὰ[τα]...
c. 15	εἰς τὴν ἐο]ρτὴν ἐξέρχεται ὁ Βοηθὸς παρέχων ὑμῖν τυλ[άρια]...
c. 14	ταῦτα π]ολήσον. μέμνημαι, ἄδελφε, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ σταβλίτης εἶπεν
10 c. 15	]· ... ἡ παρέχει Μάρθα. καὶ ἄρτι ἔγραψες ὅτι κατὰ ᾧ μόνα· τὰ δυνατά σου
c. 15	κατ]αβολήν· κἀγὼ γὰρ ἀπολογοῦμαι σοι. οἶδες, ἄδελφε, ὅτι ἄλλα νο(μίσματα) ὧ (τάλαντα) ἧ τοῦ
c. 17	]καὶ μὴ λάβομεν αὐτὰ (τάλαντα) ἧ· κύριος εἶπεν ὁ κόμις, ὅτι ἐὰν μείνη Χαμέ-
νης c. 13	τ]οῦ πιττακίου ἀνὰ τῷ ἦν ἔχει ὁ Ἰερὺς δοῦναι ἐκ τῶν ἰδίων. λοιπὸν οἶδαν
c. 18	]ν ἀπλῶς, μὴ γένηται ἀμέλειαν, ἵνα μὴ ἀποθανοῦσί με. ἔρρω(σο).
15 c. 18	]διὰ τὸν θεόν, πέμψον μοι, ἐπειδὴ χρεῖαν ἔχω, ἄδελφ(ε).

Pag. adversa

† ἐπιδ(ος) Τωθαμετ.[

2 P. ὦ η 4 P. ὦ λ 5 P. ὦ κδ 6 l. ἰδοῦ 8 P. ὅμιν 9 P. ἰωαννης
 10 P. ἰ 11 P. ὦ ω z η 12 l. λάβωμεν P. z η 13 P. τκ P. ἰερευσ P. ἰδιων
 14 P. ἰνα

... cum scripseris ad me 'nisi solidos octo non accipio'... [nemo]... domum geüchi nisi ego. Potius, frater, nescis... auri, quod accepimus; Alphio enim (dedi?) solidos triginta, Xer... [solidos x, ... solidum] alium, et aliorum solidos viginti quattuor et alios multos erogavi. Ceterum dominus... turpiter me gerere possum apud omnes procuratores... dubia omnia audiverunt a comite 'haec...?' [ad] diem festum proficiscitur Boëthus, qui praebet vobis culcitas... [haec] fac. Memini, frater, Ioannem stabularium dicere... praebet Martha. Atque modo scripsisti 'tricenī soli'. Quae fieri possunt a te... solvere; etenim ego expurgo me tibi. Scis, frater, alios solidos octingentos, talenta octo... et nisi accipimus ea talenta octo. Dixit comes dominus 'si manet Chamenes... scidae treceños vicens, quam Hiercus potest dare e suis. Ceterum scio... simpliciter, ne fiat negligentia, ne moriantur mihi. Vale... per deum, mitte mihi, cum egeam, frater.

Supra lineam primam est signum quod depravatam π litteram esse puto, quae lineola apposita (π/) in epistulis Byzantina aetate confectis saepius supra primam lineam invenitur velut P. Oxy. 1163 (V p.), P. Oxy. 1071 (V p.) P. Oxy. 155 (VI p.), P. Oxy. 941 (VI p.), P. Oxy. 1165 (VI p.), similiter P. Giss. 57 (VI/VII p.) H; depravata, ut hac in epistula, est π littera BGU. 874 (aetatis Byzant.) K, quod Wilcken annotat esse 'Ι(ησοῦ)ς nomen contractione scriptum; atque invenitur supra primam lineam epistularum medio aevo a mercatoribus scriptarum praeter alia etiam Iesus nomen, cf. G. Steinhäusen *Der Kaufmann in der deutschen Vergangenheit. Leipzig 1899* p. 62 vel P. Lond. 1344 IV 16 (709/10) p. 11. π/ signum abbreviatio παρὰ praepositionis esse videtur (cf. P. Oxy. 941 adnot. 1), quacum nonnullarum epistularum initio coniungitur nomen illius, qui scripsit, cf. epistulas ab Alypio missas (P. Flor. 118 sqq. [III p.]) παρὰ Ἀλπίου vel P. Lond. 962 III 210 (254 aut 261 p.) π(αρὰ) Ἡρακλείδου. Atque mansisse deinde hoc loco videtur, quamquam nomen illius, qui confecerat epistolam non additum est. Supra lineam primam aliarum epistularum Byzantina aetate confectarum est vel crucis signum, velut P. Oxy. 943 (VI p.), P. Oxy. 158 (VI vel VII p.), P. Iand. 22 (619/629 p.) vel χμγ vel BGU. 948 (IV/V p.), P. Oxy. 940 (V p.); quas litteras interpretari nuper varia ratione conati sunt Eb. Nestle, A. Dieterich, J. J. Smirnov *Berl. philol. Wochenschr. XXVI (1906) 12* p. 381—384, 16 p. 510, 35 p. 1082—1088. Quae symbola cum nonnunquam supra lineae primae mediam partem sint (P. Oxy. 158, BGU. 798, P. Iand. 22), hac quoque in epistula π littera illa depravata mediam partem lineae primae indicari puto, praesertim cum vestigia complicandi cernantur. Computari itaque potest, quot fere litterae a sinistra parte interierint; atque latam fuisse hanc epistolam triginta tres fere centesimas colligitur. Fuit magna sane epistula (33×18 cent.), et Synesius (ep. 53 p. 662 Hercher) de talibus iudicat: μήκος ἐπιστολῆς ἀνοικειόητα κατηγορεῖ τοῦ διακομίζοντος. Sed sunt epistolae Byzantina

aetate confectae quae comparari possint, velut BGU. 547: 35,5 × 18 cent. P. Gen. 14: 32 × 35 cent.

4 οὐ: cf. P. Lond. 1173, 6 III 208 (125 p.) ἀπὸ τῆς συμφωνίας ἧς ἐπολέησας αἱ.

5 ἐρογεύσα: Sophocles s. v. *ζογά the Latin erogatio*. *ζογεύω* praeterea est in charta Arabum aetate confecta, BGU. 304, 14 *ἐτοίμως ἔχειν με ταύτας* (sc. *σίου ἀντάβας εἰκοσι*) *ζογεύσαι ὑμῖν ἐν ψωμίλοις*. *ζογά* pecunia e tributis publicis data nominatur P. Lond. 1349, 14 IV 22 (710 p.), cf. P. Lond. 1433, 17 adn.

6 ἐγγύς usurpatur ut πρὸς praepositio (c. dat. et acc. coniuncta): P. Lond. 1081, 11 III 283 (VII p.) *ἵνα μένῃτε ἐγγύ[ς] ἡμῶν*. P. Grenf. I 65, 6 (VI vel VII p.) *ἦλθεν ἐγγής μου*. *εἶδοῦ*: cf. P. Cairo Cat. 67060, 6 (aet. Byz.) *ἰδοῦ οὖν γέγραφα*.

8 εἰς τὴν ἐο]ρτὴν ἐξέρχεται: cf. P. Giss. 18, 11 (118 p.) *εἰς τὰ Δημήτρια ἐλεύσεται*. Qui in epistulis ἐξέρχονται, proficiscuntur ex ea regione, in qua qui epistolam conficit versatur. *ἐξέρχεται παρέχων ὑμῖν τυλ[άρια]*: cf. P. Oxy. 1159, 23 (III p.) *ἐρχομένη ἐνεγκον τὸ τυλάριον τὸ παλαιὸν τὸ ἐν τῇ συμποσίῳ ἄνω*. De *τυλάριον* verbo cf. P. Lond. 1348, 4 IV 21 adnot.

9 ὁ Ἰωάννης ὁ σταβλῆτης: cum haec epistula empta sit cum aliis, quarum nonnullae ad Flavium Apionem Oxyrhynchitam pertineant, Ioannes stabularius huius epistulae idem esse videtur atque ille, qui nominatur P. Oxy. 138 (610/11 p.) et P. Oxy. 154 v. (VI p.). P. Oxy. 138: Ioanni, filio Theodori et oriundo ab Oxyrhyncho (lin. 11 sq.), qui fungitur munere *πανταρίου* τοῦ ὀξέως δρόμου Flavii Apionis (lin. 14 cf. P. Oxy. 154 v. 10 *Ἀνοῦπ καὶ Ἰωάννη νομικα(οῖς) καὶ παντα(οῖς) τοῦ ὀξέως δρόμου*), convenit cum Flavio Apione de cura τοῦ βαδιστικοῦ στάβλου Apionis, quae in annum (lin. 14) ad eum defertur. Ioannes stabularius, qui confecit apocham P. form. min. 96 (VII p.), alius est atque Oxyrhynchita; Menae enim filius et oriundus ab Arsinoëtarum urbe est (lin. 1 sq.). P. Oxy. 140 (550 p.) pactum est Aurelii Sereni stabularii cum Flavio Sereno quodam de cura stabuli τοῦ αὐτοῦ ὀξέως δρόμου Flavii Sereni, quae in annum — ut ad Ioannem P. Oxy. 138, 14 — ad eum defertur (lin. 10 sqq.). Eidem ut videtur Sereno, *σταβλ(η) τοῦ βαδιστικ(οῦ) στάβλου* (P. Oxy. 146, 1), anno 555 p. prospiciendum erat stabulo monasterii abbae Andreae. P. Lond. 1323, 2 III 252 (VII p.) *Κολλοῦθου τοῦ σταβλ(ι)του* fit mentio. P. Lond. 1347, 16 IV 20 (710 p.) *ἀρχισταβλῆτης* nominatur.

13 οἶδαν: cf. 14 *ἀμέλειαν* nasali *ν* addita; v. E. Mayser l. c. p. 198 et 197 α.

14 ἵνα μὴ ἀποθανοῦσι: cf. P. Oxy. 1071, 4 (V p.) *ἵνα ποιήσουσιν . . . καὶ πέμψουσιν*. P. Oxy. 1068, 4 (III p.) *εἵνα μοι πλοῖον διαπέμψεται*, 19 *εἵνα μοι μαρτυρήσουσιν*. *με* pro *μοι*, cf. P. Iand. 20, 4 adn.

15 τὸν θεόν: cf. P. Cairo Cat. 67070, 4 (aetat. Byzant.) *μὴ ἀμείλησῃς οὖν διὰ τὸν θεὸν διὰ τὴν ἐμβολήν*.

In pag. adversa ἐπίδ(ος) *Τωθαμει*. [: ἀπόδος et ἐπίδος saepe in epistulae inscriptione sunt; in charta iam secundi a. Chr. saeculi invenitur ἀπόδος εἰς

Παθῶ(ν) τῷ πατρὶ et in tergo antiquissimae Graecae epistulae *Jahreshefte des österr.-archäolog. Inst.* VII (1904) p. 94sq. φέρειν ἰς τὸν κέραμον τὸν γυρικόν, ἀποδῶναι δὲ Ναυσίαι ἢ Θρασυκλῆι ἢ θ' υἱῷ. Dicebat enim qui epistulam confecerat talia tabellario ablaturο eam, cf. Xenophon Cyrop. IV 5, 34: Cyrus epistulam ad Cyaxaren a Medo perferri iubet his: ταύτην αὐτῷ ἀπόδος (eadem fere verba BGU. 948 v. [IV/V p.] ἀπόδος ταύτην Θεοδούλου παρὰ Κορῆνης); Gerhard idem illustrat Ovidii versibus (metam. IX 568sq.): deque suis unum famulis pudibunda vocavit et pavidum blandita 'Fer has, fidissime, nostro' dixit et adiecit longo post tempore 'fratri'. Cf. Ziemann l. c. p. 278sq. In tergo epistularum Latinarum hoc loco des fuisse videtur, cf. Cic. ad Att. VIII 5, 2 tu fasciculum, qui est 'des M.' Curio' inscriptus, velim cures ad eum perferendum. Τῷ θαμει. [τῷ articulus non est, qui hoc loco cum nomine proprio cōiungi non solet (additus est falso ab eo qui edidit BGU. 384 v. ἀπόδ(ος) [τῷ Κλε]οπατρῶν).

Addam epistulas duas, in quas postquam accuratius inquisivi, num privatae essent dubitare coepi.

24 ✓

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 71)

s. VI vel VII p. Chr.

17 × 4 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Mutila est papyrus ab imo et ab utroque latere. In parte adversa notae tachygraphicae esse videntur. Scripta est epistula litteris cursivis.

Pag. aversa

Βίκα[τ]ωρ ὁ ἐπικείμενος τῶν ἀγγαρευτῶν ἐπῆρεν τὸ κλ[. παρακαλῶ σε οὖν, ἵνα ἡ σὴ γνησί]α ἀδελφότης γράψῃ αὐτῷ, ἵνα δώσῃ μοι αὐτῷ· η[

2 P. ἵνα l. αὐτὸ ultima littera aut η aut κ est.

Victor angareutarum praefectus incitavit(?) . . [Te igitur invoco, ut tua nobilis] fraternitas scribat ad eum, ut det mihi id. . .

1 ὁ ἐπικείμενος τῶν ἀγγαρευτῶν: Ἐπικείμενος nomen in chartis aetate Byzantina et Arabum confectis invenitur, velut P. Lips. 90, 1 ἐπικίμ(ενος) τῆς χειρογραφίας ἐμβολῆς. BGU. 961, 1 ἐπικ(ειμένους) χαράκων κοπῆς. P. Lond. 1332, 5 IV 1 (708 p.) τοὺς ἐπικειμένους τῶν φυγάδων (adnotant editores the commissioners for the fugitives i. e. the officials charged with the duty of searching for fugitives; for the use of ἐπικίμαι cf. 1348, 1 τὸν ἐπικείμενον τῆς ἐργασίας). Nominantur inter alios, qui privato munere funguntur, ἐπικίμ(ενοι) — sed non additur, cui muneri operam dent — P. Amh. 183 (VI p.) . . ὡν βοηθ(ὸν) καὶ νοταρ(ίων) καὶ ἐπικειμέ(νων) καὶ γραμμ(ατέων). Mentio fit

P. Lond. 1376, 6 IV 49 (711 p.) Abdelale cuiusdam, qui ἐπικείμενος τῶν ἀγγαρευτῶν est ut Victor huius epistulae. Verisimile est angareutas pertinere ad institutum angariae, quae in Aegypto a Lagidarum aetate florebat atque imprimis militibus magistratibusque iumenta et vehicula agricolarum praebebat, cf. Rostowzew, *Angariae Klio* VI (1906) p. 249 sqq. *Grdze* p. 374 sqq. Sed pro certo dici non potest, quae condicio eorum fuerit. Quibus de angareutis agitur duabus epistulis missis ad Basilium, qui διοικητὴς κώμης Ἀφροδιτώ est. Cui P. Lond. 1356 IV 31 (710 p.) de angariis distribuendis praecepta dantur; P. Lond. 1376 IV 49 (711 p.) iubetur Basilium quattuor angareutas Abdelale illi, qui ἐπικείμενος nominatur, mittere, qui sex per menses munus, quod ad carabos quosdam pertinet, obeant (lin. 5 ἐπὶ μῆνας ἕξ λόγῳ ὑπουργίας τῶν καράβων ἐν τῇ νήσῳ Βαβυλῶνος) quibusque merces detur. P. Lond. 1401 IV 72 (714 p.) idem iubetur quattuor angareutas ad varia munera obeunda mittere (lin. 4 λόγῳ ὑπουργίας διαφόρων ἐργασιῶν; quae explanantur lin. 12 sqq. λόγῳ τοῦ ἀποκρισιαρίου, λόγῳ τοῦ λογογράφου, λόγῳ ὑμετέρου ὑπουργίας); his quoque merces datur. Quod editores ad P. Lond. 1376 adnotaverunt ἀγγαρευτὰς non esse qui angariantur propter nominis genus (cf. παιδευτής, κελευτής), recte iudicavisse videntur. Sed quod interpretantur *foreman* or *superintendent*, moneo eos non satis distinxisse angaretas ab eorum praefecto Abdelale. ἡ σὴ γνησία ἀδελφότης; cf. P. Oxy. 943, 1 (IV p.).

2 δώση; cf. P. Iand. 18, 6 adn.

25 ✓

AD PAULUM MAIOREM ET IRENARCHAS EPISTULA

(P. 131)

s. VI vel VII p. Chr.

19 × 6 cent.

Repertam esse hanc chartam in nomo Oxyrhynchita verisimile est (cf. lin. 1). Abscissa est pars dextera papyri. Scripta est epistula litteris cursivis.

Ἄ Παύλῳ μεῖζ(ονι) καὶ εἰρηνάρχ(αις) [χώμης] Ὁφρεως ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα. δεχόμενοι τὸ πιττάκιον παρ[ὰ σοῦ] ἐθέλομεν ἐκ[εῖσε] ἀνελθεῖν καὶ ἐνεργεῖν μεθ' ἑατῶν καὶ τὸν γραμματέα ὀφείλοντα λαβεῖν [παρὰ τοῦ δεῖνος] x ἡμῖν νομίσματα Ἀλ[εξανδρείας] καὶ ἔνεκεν τῶν αὐτῶν ἐκ[τ]οτε ὡσα[ύτως] αἰχῶν τοὺς ἑαυτοῦ.

1 P. εἰρηναρχ

2 P. πιτ'τακιον

4 P. ημισὺ

Paulo maiori et irenarchis [vici Ophis . . et . . (salutem).] Accipientes scidam a te volumus illuc [proficisci et ducere] nobiscum scribam quoque, qui debet accipere [a . . x] solidos Alexandrinos atque dimidiam solidi partem. Et illorum gratia qui eum tum . .

1 Παύλῳ: Paulum, cui missa est haec epistula, eundem atque illum fuisse verisimile est, cuius testamentum P. Oxy. 132 (VI vel VII p.) est; qua in charta cum nominetur μεῖζων Ὁφρεως, in prima huius epistulae linea addidi

νόμης Ὠφείως. Ophis vicus prope Oxyrhynchum situs erat. *μειζων* (et *μειζότερος*) Byzantina aetate qui variis vici muneribus fungitur nominari solet, cf. P. Lond. 1343, 22 adn. IV 14. *εἰρηνάρχ(αι)s*: irenarchae est securitati prospicere publicae, cf. P. Oxy. 80 (238/44 p.). P. Oxy. 108 v. (III p.). P. Amh. 146 (V p.) et al. In chartis Byzantina aetate confectis numerus pluralis verbi suspensione scripti iterata ultima consona littera indicatur, cf. P. Oxy. 141, 4 (503 p.) ἀρχοφύλαξξ i. e. ἀρχοφύλαξι. Qui Latinus mos est, cf. Græge p. XLII.

2 *δεχόμενοι: δέχεσθαι ἐπιστολήν, πιττάκιον* . . . in epistulis aetate Byzantina scriptis esse solet pro illis λαμβάνειν, κομίζεσθαι quae antea usurpabantur. τὸ πιττάκιον: inter ττ litteras hamulus est, ut P. Gen. 2, 1 (III p.) τὸ πιττάκιον. Quo de hamulo, qui inter similes et dissimiles consonas litteras invenitur, cf. Græge p. XLVII. *ἐθέλωμεν*: semper fere his saeculis in chartis θέλω scribitur, quod et vulgari sermone Neo-Graecorum usurpatur; futurum quoque tempus θελήσω praefertur, cf. E. Mayser l. c. p. 350 sq. [ἐνεγκεῖν] μεθ' ἑατῶν: cf. P. Lond. 1339, 3 IV 11 (709 p.) ἐνεγκὼν μετὰ σεαυτοῦ οὐσπερ ὀνοματίσμεν σοι ἄνδρας et Wilcken in Arch. V (1909) p. 243.

3 ἑατῶν pro ἡμῶν αὐτῶν, cf. E. Mayser l. c. p. 303 et 114 sq. ὀφείλοντα λαβεῖν: cf. P. Lond. 177, 12 II 167 (40/1 p.) ἡμῶν ὀφειλόντων παραλαβεῖν τὰ ταύτης ὑπάρχοντα.

